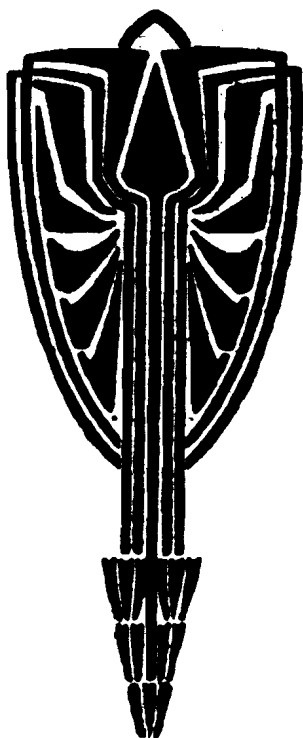


WIADOMOŚCI

AKCJI KATOLICKIEJ

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ



№ 8—9 SIERPIEŃ—WRZESIEŃ 1933 R.

WIADOMOŚCI AKCJI KATOLICKIEJ ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ

Nr. 8 — 9

Sierpień — Wrzesień

1933 r.

Warunki prenumeraty „Wiadomości Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej“:

Rocznie 6.— || Prenumeratę przysyłać należy pod adr.:
kwartalnie 1.50 || Wilno, ulica Metropolitalna Nr. 1.

Konto P. K. O. Nr. 80.742.

SPIS RZECZY.

1. CHRYSTUS - KRÓL	1
2. BÓG PANEM I CELEM NASZYM!	2
3. ARCHIDIECEZJALNY INSTYTUT AKCJI KATOLICKIEJ	3
4. KATOLICKI ZWIĄZEK POLEK (Kobiet)	12
5. KATOLICKI ZWIĄZEK MĘŻCZYŹN	14
5. KRÓTKIE WSKAZÓWKI DLA GOSPODYŃ I GOSPODARZY	17
6. ZWIĄZEK MŁODZIEŻY POLSKIEJ	19
7. ARCHIDIECEZJALNY ZWIĄZEK TOWARZYSTW DOBROCZYNNOŚCI „CARITAS“	28

REDAKTOR: *KS. FRANCISZEK KAFARSKI.*

Adres Redakcji i Administracji: Wilno, ul. Metropolitalna Nr. 1. Telef. Nr. 7-83

Drukarnia Archidiecezjalna w Wilnie, Metropolitalna 1. Telef. 14-49.

WIADOMOŚCI

AKCJI KATOLICKIEJ

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ

Nr. 8 9

Sierpień Wrzesień

1933 r.

Chrystus - Król!

Rokrocznie w miesiącu październiku, w ostatnią jego niedzielę, świat katolicki skupiony w szeregach Akcji Katolickiej obchodzi uroczyste święto Pana naszego Jezusa Chrystusa, którego Panem i Królem swoim uznaje.

Rok bieżący, który dla serca i duszy każdego katolika ma wyjątkowe znaczenie jako rok wielu i wielkich rocznic winien tem mocniej podkreślić nasze przywiązanie do wiary i religii katolickiej i naszą gotowość tej Wiary obrony i Jej głoszenia wszędzie gdzie tego zajdzie potrzeba.

Tegoroczne więc święto Chrystusa Króla winno być olbrzymią i potężną manifestacją.

Powinno wykazać całą potęgę katolicyzmu jako siły społecznej, tworzącej i regulującej życie społeczeństw chrześcijańskich.

Niech, w myśl szczegółowych instrukcji Arch. Instytutu Akcji Kat., wszyscy katolicy w tym dniu po oddaniu czci należnej Bogu w świątyniach Pańskich czynnym udziałem w uroczystych pochodach i akademjach zaświadczą, iż **BOGA ZA PANA SWEGO I CEL SWÓJ NAJWYŻSZY UWAŻAJĄ.**

Niech w dniu tym zaroją się ulice naszych miast, miasteczek i wsi głębokimi a tłumnymi szeregami katolików, z należną uroczystością powagą i skupieniem manifestujących swoje uczucia.

A w ten sposób wykażemy, iż tak jak 250 lat temu, tak i dziś Polska jest przedmurzem chrześcijaństwa i katolicyzmu, iż tak, jak przed 250 laty husarja polska krew swoją w obronie świata chrześcijańskiego przelewała, tak i my dziś gotowiśmy stać do ostatniego tchu pod znamiem katolicyzmu.

W ten sposób podkreślimy, iż na wszelkie zakusy akcji bezbożniczej, na wszelką złą i destruktywną propagandę jedną tylko mamy odpowiedź: **CHCEMY, ABY PANEM NASZYM, ŻYCIEM NASZYM I NAJWYŻSZYM PRAWEM BYŁ**

CHRYSZTUS - KRÓL.

Czasy dzisiejsze to, niestety, czasy, gdy pogaństwo, w nowej przystosowanej do chwili bieżącej formie, podnosi znów głowę. Wykorzystując słabość natury ludzkiej, korzystając ze wszystkich możliwości, które stwarza potężny w ostatnich latach rozwój techniki, podsuwa człowiekowi wszystkie możliwe pokusy, stara się wszystkimi możliwymi środkami o opanowanie dusz i umysłów ludzkich.

Sięga do młodzieży, podsuwając jej, piękny w zasadzie, lecz kryjący w sobie załączki rozkładu, ideał powszechnej równości i doczesnego zadowolenia wszystkich. Sięga do starszych, wykorzystując trudne warunki stworzone przez kryzys gospodarczy. Na wszelkie możliwe sposoby stara się podważyć i rozsadzić rodzinę chrześcijańską.

My katolicy jeszcze zbyt powoli i zbyt ociężałe przeciwstawiamy się grożącemu niebezpieczeństwu. Jeszcze jesteśmy zbyt zamknięci w ścisłych ramach najbliższych naszych otoczeń. Nieprzyjaciel walczy otwarcie, publicznie, głośno. Musimy zdobyć się na większą energję, na większą siłę wystąpień, bardziej skonsolidować się.

Niebezpieczeństwo jest coraz większe! Nie dla Kościoła katolickiego, bo Nawa Piotrowa nie może zatonać w potopie zła, ale dla tysięcy i dziesiątków tysięcy dusz ludzkich. Musimy stanąć otwarcie do walki i walkę z zalewem bezbożnictwa i obojętności religijnej prowadzić na wszystkich polach życia prywatnego i publicznego.

Najdostojniejszy Episkopat podaje nam w roku bieżącym hasło tej walki, zawołanie, które ma budzić uspiionych, dodawać sił tym, którzy tę walkę podjęli. Tem hasłem:

BÓG PANEM I CELEM NASZYM!!!

To krótkie zdanie zawiera w sobie podstawową zasadę wiary świętej katolickiej, jest jednocześnie odpowiedzią każdego katolika i nas wszystkich na walkę z religją, którą niektórzy ludzie usiłują prowadzić.

To krótkie zdanie zawiera jednocześnie jasne i proste wskazanie drogi po której pójść winno rozwiązywanie zagadnień społecznych naszego stulecia. Głoszenie tego hasła jest naszym obowiązkiem jako katolików i członków społeczeństwa.

Niech więc w tym świętym roku wielkiej rocznicy Odkupienia Rodzaju Ludzkiego, hasło to będzie na ustach wszystkich i niech nas prowadzi do ostatecznego zwycięstwa!

≡	ARCHIDIECEZJALNY INSTYTUT AKCJI KATOLICKIEJ	≡
---	--	---

DZIAŁ SPRAWOZDAWCZY.

„Dzień Prasy i Książki Katolickiej“. W dalszym ciągu na terenie Archidiecezji naszej odbywają się „Dnie Prasy i Książki Katolickiej“. Według danych otrzymanych z dekanatów „Dnie“ odbyły się, względnie odbędą się:

1. **W dekanacie święciańskim.** 15. VIII. — Strunajcie; 27. VIII. — Daugieliszki; 3. IX. — Przyjaźń; 8. IX. — Mielegiany; 10. IX. — Święciany (Stare); 17. IX. — Połusze i Komaje; 24. IX. — Cejkinie; 29. IX. — Łyngmiany.

2. **W dekanacie oszmiańskim.** 20. VIII. — Bienica; 24. VIII. — Murowana Oszmianka; 27. VIII. — Gudohaje; 29. VIII. — Węstawinięta; 3. IX. — Krewa; 8. IX. — Grauzyszki; 10. IX. — Łosk; 17. IX. — Żuprany; 24. IX. — Soły; 26. IX. — Daukszyszki; 28. IX. — Smorgonie; 29. IX. — Oszmiana; 1. X. — Cudzieniszki; 4. X. — Holszany; 8. X. — Bohdanów i Narwiliszki; 15. X. — Boruny.

3. **W dekanacie słonimskim.** 10. IX. — Słonim, Byteń, Sielawicze, Albertyn; 17. IX. — Synkowicze; 24. IX. — Żyrowice, Dereczyn, Nowopolna; 28. IX. — Wysock i Łukonica.

4. **W dekanacie wilejskim.** 10. IX. — Budstaw; 13 — 15. IX. Wilejka; 17. IX. — Mołodeczno; 24. IX. — Kraśne.

Z pozostałych dekanatów dotychczas nie otrzymaliśmy wiadomości. (Inne dekanaty patrz № 6-7 za m-c czerwiec-lipiec 1933 r. „Wiadomości A. K. A. W.“).

Poświęcenie Domu Akcji Katolickiej w Turośni. 29. VIII. r. b. został poświęcony Dom Akcji Katolickiej w Turośni (pow. białostocki), wzniesiony staraniem i trudami PWKs. Proboszcza Józefa Wołejko oraz organizacyj Akcji Katolickiej. Poświęcenia dokonał Najdostojniejszy Arcypasterz naszej Archidiecezji J. E. ks. Arcybiskup R. Jałbrzykowski, Metropolita Wileński. Nowo-wybudowany Dom Akcji Katolickiej może służyć wzorem dla wszystkich parafii nie tylko naszej archidiecezji, lecz także daleko poza jej granice. Mimo narzekań na kryzys, na trudności, mimo pesymizmu ludzi słabej wiary organizacje Akcji Katolickiej zbiorowym wysiłkiem na czele z PWKs. Proboszczem Protektorem prac Akcji Katolickiej, dokonały wielkiego dzieła. Widzimy wyraźnie, czego może dokonać wola i wiara. Turośń słusznie teraz może być wzorem parafii, gdzie należycie jest postawiona Akcja Katolicka. Musimy jasno sobie uświadomić i w czyn wprowadzać tą prawdę: **nie ma współczesnej parafii bez Domu Katolickiego, tak, jak nie ma współczesnego duszpasterstwa bez Akcji Katolickiej.**

Dlatego pokrzepione wzorem Turośni, Głębokiego, Krzywicz i t. d. wszystkie organizacje Akcji Katolickiej winny na pierwszy plan swej pracy i działalności wysunąć zadanie: **Budowy Domu Akcji Katolickiej!** Vivant sequentes! — Niech żyją następni.

Konferencje Prezesów Zarządów Parafjalnych Akcji Katolickiej. Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej w Wilnie zainicjował systematyczne, raz na miesiąc, Konferencje Prezesów Zarządów Parafjalnych Akcji Katolickiej m. Wilna. Konferencje Prezesów mają na celu pogłębienie rozwoju A. K. na terenie parafij, skoordynowanie wysiłków, dzielenie się doświadczeniem i praktyką w pracy Akcji Katolickiej. Konferencje będą odbywać się pod przewodnictwem członka Rady Archidiecezjalnej A. K. p. Dyrektora Tadeusza Turkowskiego.

Pierwsza konferencja odbyła się 1. IX. r. b., na której omówiono najpilniejsze zadania bieżące na prace przygotowawcze do uroczystego obchodu święta Chrystusa-Króla.

W związku z tem projektowane są dekanalne zjazdy Prezesów Z. P. A. K. na terenie całej Archidiecezji. Wysiłki pójdą w kierunku systematycznych konferencyj za wzorem Wilna.

DZIAŁ INSTRUKCYJNY.

Obchody.

Instrukcja dla Zarządów Parafjalnych Akcji Katolickiej w sprawie organizowania święta Chrystusa - Króla.

1. Zasady ogólne.

Święto Chrystusa-Króla jest dorocznym świętem całego świata katolickiego, w szczególności jest świętem Akcji Katolickiej. Z uwagi na to, iż organizacje Akcji Katolickiej są katolickimi organizacjami o charakterze wybitnie społecznym, oraz z uwagi na cele i zadania Akcji Katolickiej na terenie parafji, święto winno mieć charakter masowy i być tak zorganizowane, aby na długo przed i po święcie pozostało jaknajsilniejsze wrażenie w całym społeczeństwie.

W ten sposób Zarządy Parafjalne A. K. i PWielebni Księża Asystenci ułatwią sobie propagandę organizacji Akcji Katolickiej wśród wiernych i rozszerzenie ram działalności.

Doświadczenie wykazało, iż nie we wszystkich parafjach dotychczasowe święta były należycie organizowane przez co przechodziły prawie bez echa. Święto Chrystusa-Króla winno się stać wszędzie, w najmniejszych zarówno jak w największych ośrodkach centralnym punktem zainteresowań.

Dla tego też Zarządy Parafjalne A. K. i PWielebni Księża Asystenci zechcą dołożyć wszelkich starań, aby włożywszy

w organizację święta maksimum wysiłku, otrzymać możliwie największy efekt, przy zachowaniu całego charakteru powagi i godności, jaki powinien święto cechować.

Ułatwi to w pewnym stopniu poniższa szczegółowa instrukcja.

2. Hasło.

Tegoroczne święto Chrystusa-Króla ma być przeprowadzone pod hasłem: **Rocznica zwycięstwa wiedeńskiego jako wezwanie do walki z nowoczesnym pogaństwem.**

Praktyczną wykładnią tego wezwania do walki z szerzącymi się formami nowoczesnego pogaństwa: bezbożnictwem, zubożeniem religijnym, świadomą i zorganizowaną działalnością przeciwko rodzinie katolickiej i t. d. ma być stwierdzenie:

Bóg Panem i celem naszym.

Rozwinięcie nieco szersze tej myśli podajemy w artykułkach wstępnych do niniejszego numeru.

3. Przygotowania do obchodu uroczystości.

Natychmiast po otrzymaniu niniejszej instrukcji winien Zarząd Parafjalny A. K. odbyć posiedzenie na którym:

- 1) *omówi* ogólne ramy święta w swojej parafji,
- 2) *ułoży* spis osób i organizacji, które mają być zaproszone do Komitetu społecznego organizującego święto względnie do udziału w święcie. Przyczem jeszcze raz przypominamy, iż do Komitetów, zarówno jak i do udziału w święcie mogą i mają być zaproszeni wszyscy katolicy i wszystkie organizacje społeczne, stojące na gruncie zasad katolickich bez względu na przekonania i kierunki polityczne,
- 3) *ustali* termin pierwszego posiedzenia Komitetu Społecznego organizacji święta, względnie termin następnego posiedzenia Zarządu i porządek dzienny posiedzenia,
- 4) *wysła* do Składnicy A. I. A. K. w Wilnie zapotrzebowanie na materiały (druki, referaty, nalepki, ulotki, afisze) potrzebne do organizacji święta.

4. Organizacja Święta.

A. We wszystkich większych miastach naszej Archidiecezji należy dążyć do tego, aby święto było organizowane przez Komitety Społeczne, do których wejść mają, jak już wyżej wspomnieliśmy, wybitne jednostki na terenie parafji, przedstawiciele organizacji społecznych i wszystkich warstw społeczeństwa.

Komitet na pierwszym zebraniu winien szczegółowo opracować program święta, biorąc za podstawę dyskusji program podany poniżej przystosowując go do lokalnych warunków.

Wybrać sekcje, których kierownicy będą odpowiedzialni za powierzone im zorganizowanie poszczególnych części uroczystości.

B. Tam, gdzie ze względu na miejscowe warunki, organizację święta weźmie w swoje ręce sam Zarząd Parafjalny A. K. lub Tymczasowy Komitet Parafjalny A. K. należy:

1) Ustalić zaraz na pierwszym posiedzeniu szczegółowy i ścisły program obchodu.

Wybrać zdolne, energiczne i odpowiedzialne jednostki, które zajmą się przygotowaniem poszczególnych części programu:

1) zaproszenie i udział organizacji społecznych, 2) propaganda wśród najszerszych mas ludności za tłumnym udziałem, 3) organizacja i porządek pochodu, 4) akademja, 5) zdobycie potrzebnych materiałów, 6) zdobycie środków finansowych.

Program ramowy.

A. *Uroczysta msza święta i okolicznościowe kazanie.*

W uroczystym nabożeństwie powinny wziąć udział wszystkie organizacje biorące udział w święcie. Należy zaprosić przedstawicieli władz.

Dla ułatwienia podajemy do wiadomości PWielebnych Księży Assystentów Kościelnych, iż w ostatnim numerze (9—10) Ruchu Katolickiego (Adres administracji: Poznań, Aleje Marcinkowskiego 22) są podane specjalne na dzień Święta Chrystusa-Króla kazania. Na tem miejscu podajemy tytuły tych kazań:

1. Ks. Dr. Idelfons Bobicz: Akcja Katolicka w walce z nowoczesnym pogaństwem (Kazanie na wsi),
2. Ks. St. Kr.: Bóg Panem i celem naszym! (kazanie popularne).
3. Ks. Dr. A. S.: Z Bogiem czy bez Boga? (krótkie kazanie dla inteligencji).
4. N. N.: Szkic kazania dla młodzieży.
5. Ks. Dr. Ł. Wilhelmy: Sekciarze — apostołowie fałszu.

B. *Uroczysty pochód wszystkich katolików i organizacji.*

Pochód winien odbyć się wszędzie, nawet w najmniejszej parafji. Jeśli nie ma odpowiedniej sali na akademję, pochód może się odbyć gdzieś pod krzyż pamiątkowy, gdzie potem można zorganizować akademję. (Należy zawiadomić władze o zamiarze urządzenia akademji pod gołem niebem).

Porządek pochodu powinien być następujący:

- 1) Władze Akcji Katolickiej (Zarząd Parafjalny A. K. lub Zarządy K. S. P., K. S. M., S. M. P.),
- 2) Organizacje Akcji Katolickiej: 1) Katolickie Stow. Polek, 2) Katolickie Stow. Mężczyzn, 3) S. M. P. żeńskie i męskie ze sztandarami w szyku czwórkowym,
- 3) Organizacje religijne i bractwa.

- 4) Organizacje społeczne, przedstawiciele społeczeństwa.
- 5) Wierni, o ile możliwe również posuwający się w porządku, czwórkami.

Pożądane są w pochodzie transparenty z odpowiednimi cytatai. Poniżej podajemy dla orientacji krótki spis zdań nadających się na transparenty (do wyboru).

1. Bóg Panem i celem naszym (transparent czołowy).
2. Tylko pod krzyżem, tylko pod tym znakiem. Polska jest Polską, a Polak Polakiem.
3. Bóg — wiara nasza, nadzieja i miłość.
4. My Chcemy Boga w wojsku, szkole, w rozkazach wódców, w księgach praw.
5. Gdy z nami Bóg — przeciw nam któż? On jest najwyższą siłą.
6. Każdy człowiek rozumny rozpoczyna swe sprawy od wezwania Boga.
7. Niech nam panuje Chrystus-Król.
8. Chrystus zwycięża.
9. Święto Chrystusa-Króla — świętem Akcji Katolickiej.

C. Uroczysta Akademia z udziałem władz.

Przebieg programu akademii winien zawierać następujące momenty: 1) Zagajenie — wygłasza Prezes Z. Parafjalnego Akcji Katol. 2) Hymny papieski i państwowy (odegrane przez orkiestrę lub odśpiewane przez chór). 3) referat. 4) przyjęcie rezolucji (zostaną podane w następnym numerze „Wiadomości“). 5) Urozmaicenia wokalne (deklamacje, śpiew, muzyka). 6) Zakończenie: wspólny śpiew na sali: My chcemy Boga.

Wszystkie szczegóły akademii należy zawczasu przygotować, aby uniknąć zamieszania. Winna o tem pamiętać osoba, której zostanie powierzone zorganizowanie akademii. Szczególną uwagę należy zwrócić na efektowne przybranie sali (względnie trybuny) podczas akademii.

Poniżej podajemy materiały pomocnicze przy urządzaniu obchodu.

1. Do zagajenia i referatu.

RUCH KATOLICKI.

Numer 9—10 — wrzesień-październik. Adres administracji: Poznań, Aleje Marcinkowskiego 22. Zawiera referaty i pogadanki na Święto Chrystusa-Króla: 1) SS. Szentowski — Chrystus-Król a czasy obecne. 2) Ks. Dr. K. A. Zych — Wiara podstawą życia ludzkiego. 3) Ks. Dr. K. Mazurkiewicz — Świat odsunął się od Boga i inne. Ponadto artykuły, kazania i t. d.

Tihomer Tóth — CHRYSZTUS KRÓL.

Zawiera artykuły dostosowane do wszystkich dziedzin i okoliczności życia. (Do nabycia w Składnicy Instytutu. Cena 5,50).

Ks. A. Dragon — ZA CHRYSSTUSA KRÓLA.

Żywot O. Michała Augustyna T. J. straconego w Meksyku 23.XI. 1927 roku., do nabycia w Składnicy Instytutu. Cena 2 zł.

Zofja Wołowska — CHRYSSTUS KRÓL NARODÓW.

Do nabycia w Składnicy, cena 0.25 gr.

Helena Lutostańska — ŚWIĘTO CHRYSSTUSA KRÓLA.

Szkie historyczno-liturgiczny. Cena 25 gr.

2. NUTY HYMNU PAPIESKIGO.

Na dwa głosy z towarzyszeniem fortepjanu można nabyć w Składnicy Instytutu. Cena partytury 1 zł., głosy po 10 gr.

3. Do deklamacji, śpiewu, żywych obrazów.

Eremus — CHRYSSTUS-KRÓL.

Materiały do urządzania akademji. Cena 1.95 gr.

Ks. Mateusz Jeż — KU CZCI CHRYSSTUSA-KRÓLA.

Pienia religijne, nadaje się również do deklamacji. Cena 1.50 gr.

Ks. Mateusz Jeż — DO CHRYSSTUSA-KRÓLA I DO NOWEJ POLSKI.

Hymny — Ody — Treny. Cena 1 złoty.

4. Na rekolekcje dla członków Akcji Katolickiej przed Świętem Chrystusa-Króla.

NIECH ŻYJE CHRYSSTUS-KRÓL. Rekolekcje Radości.

5. Materiały różne.

ulotki, nalepki, afisze.

- 1) Ulotki — My Chemy Boga do masowego rozdawania w cenie: 1 złoty za 100 sztuk.
- 2) Ulotki Naczelnego Instytutu Akcji Katol. w cenie po 1 grosz sztuka.
- 3) Nalepki na okna wydane przez Naczelnny Instytut Akcji Katol. w Poznaniu w cenie po 10 groszy za sztukę.
- 4) Obrazki z wizerunkiem Chrystusa - Króla i krótką modlitwą do masowego rozdawania wśród wiernych. Cena 5 groszy za sztukę. Obrazki wydał Naczelnny Instytut Akcji Katolickiej w Poznaniu.
- 5) Afisze propagandowe wydane przez Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej w Wilnie.

Wszelkie powyższe materiały znajdują się na składzie w Składnicy Instytutu Akcji Katolickiej w Wilnie.

Zwracamy się do wszystkich Szanownych Zarządów Paraf. A. K. z prośbą o najwcześniejsze przysyłanie zamówień, a to ze względu na konieczność obliczenia odpowiedniej ilości druków.

250-LECIE ODSIECZY WIEDEŃSKIEJ. — Niezależnie od obchodów organizowanych w dniu 10 września b. r. o czym podawaliśmy w specjalnie rozesłanym okólniku w dniu 24 września obchody

dla upamiętnienia 250-lecia Odsieczy Wiedeńskiej będą organizowane przez władze administracyjne i wojskowe. Zarządy Parafjalne Akcji Katolickiej zechcą współdziałać przy organizacji tych obchodów i zachęcać swoich członków do jaknajliczniejszego brania udziału w uroczystościach.

Ponadto rocznicę Odsieczy należy wykorzystać **w ciągu całego roku**, nawiązując do hasła podanego przez Najdostojniejszy Episkopat iż: *Rocznica Odsieczy wiedeńskiej jest wezwaniem do walki z nowoczesnem pogaństwem.*

Poniżej podajemy nowe broszurki na omawiany temat:

1) KRÓL JAN III. — Wydawnictwo Ojców Salezjanów. Popularna broszurka nadająca się do kolportowania wśród najszerszych mas. Cena 25 gr.

2) LEW LECHISTANU czyli zwycięzca z pod Wiednia. Pięć scen dramatycznych. Nadająca się do wystawienia przez teatry amatorskie młodzieży.

Obie rzeczy można nabyć w Składnicy Archid. Instytutu A. K.

Sprawy Prasy Katolickiej.

1. „Dzień Prasy i Książki Katolickiej“. Przypominamy wszystkim Parafjalnym Zarządom Akcji Katolickiej, iż w tych parafjach, w których nie odbyły się jeszcze „Dnie Prasy i Książki Katolickiej“ *winne się one odbyć w najbliższym czasie.*

Szczegółowa i wyczerpująca instrukcja w sprawie organizowania Dnia Prasy ukazała się w numerze 5 (za m-c maj r. b.) „Wiad. A. K. A. W.“.

2. **Organizacja kolportażu prasy katolickiej na parafji.** Organizowany na terenie całej Archidiecezji Dzień Prasy i Książki Katolickiej *winien przynieść praktyczne i realne skutki w postaci rozszerzenia zasięgu działania katolickich gazet i książek.*

Aby to osiągnąć Zarządy Parafjalne rozpoczną prowadzenie stałej akcji prasowej. *Będzie to jedna z najbardziej konkretnych i bardzo ważnych prac Akcji Katolickiej.*

Poniższa Instrukcja wyjaśni w jaki sposób należy tę akcję prowadzić.

A. **Przygotowanie terenu.** W wielu parafjach przeszkodą należytego rozszerzania prasy katolickiej jest słaba poczytność wśród szerszych mas ludności. Aby to przełamać należy:

1) *Organizować po wsiach czytanki izbowe.* Czytanki może prowadzić któryś z członków lub członkiń Akcji Katolickiej, Trzeciego Zakonu, Straży Honorowej, zelator lub zelatorka Żywego Różańca. Warunkiem jest umiejętność płynnego czytania przez prowadzącą czytanki.

Materiały do czytania można czerpać z wykazu nowej literatury umieszczonego stale w „Wiad. A. K. A. W.“.

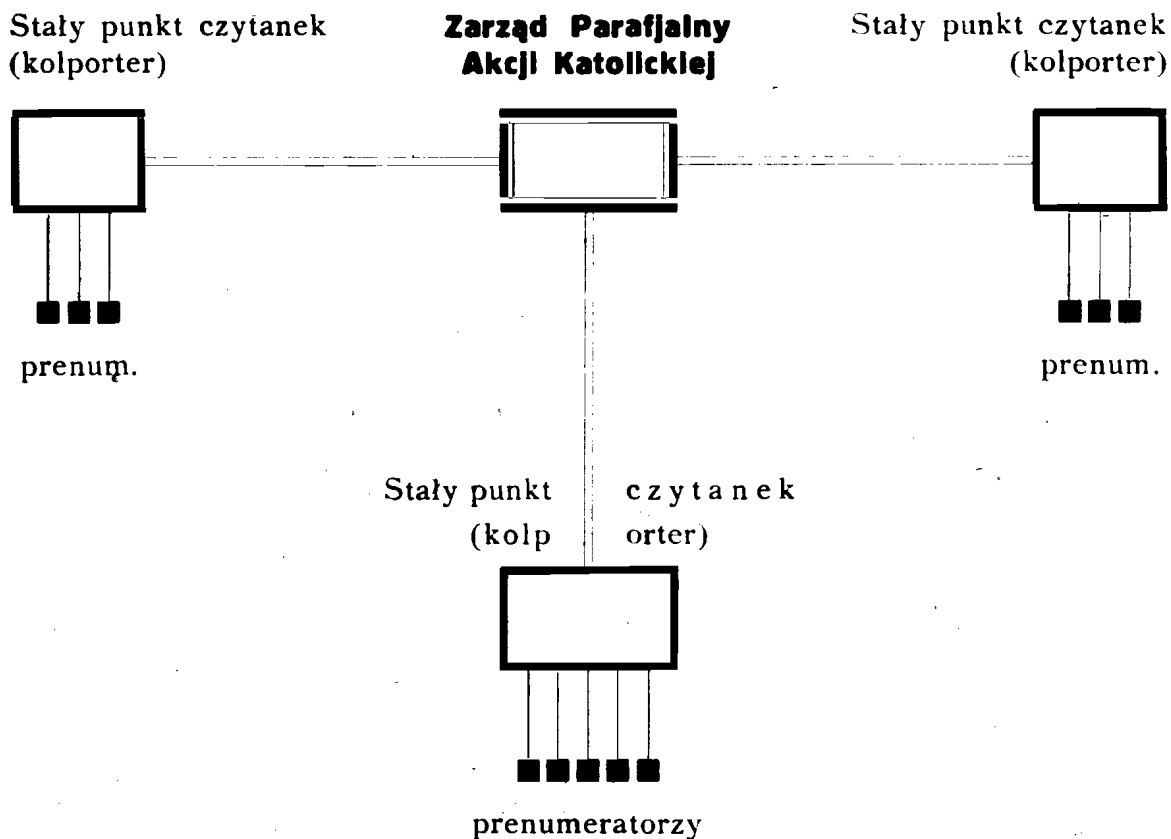
2) *Członkowie Zarządu Parafjalnego Akcji Kat. winni odwiedzać wieś położone na terenie parafji wizytując punkty stałych czytań izbowych i sami przeprowadzając czytanki i dyskusje po czytankach. Zaznaczamy, że dyskusje może prowadzić tylko osoba, która się do nich uprzednio przygotowuje.*

3) *Organizować kursy przygotowawcze dla prowadzących czytanki. Na kandydatów do prowadzenia czytań izbowych należy wybierać ludzi umiejących dobrze czytać. Archidiecezjalny Instytut chętnie deleguje instruktora, który taki kurs przeprowadzi. Należy tylko zawczasu prosić o prelegenta na kurs (przynajmniej dwa tygodnie naprzód).*

B. Organizacja właściwego kolportażu. — Gdy już na terenie całej parafji, lub przynajmniej w kilku wsiach będziemy mieli zorganizowane stałe punkty kolportażu, należy rozpocząć propagandę za regularnem prenumerowaniem poszczególnych pism katolickich.

Kolporterami pism będą prowadzący czytanki, dla których Zarząd Parafjalny będzie sprowadzał potrzebne czasopisma katolickie.

Dla większej jasności poniżej podajemy schemat już zorganizowanego kolportażu prasy:



Wszelkich bliższych informacji w sprawie rozwinięcia akcji rozszerzania prasy katolickiej udziela Arch. Instytut A. K.

3. Półki kościelne. W związku z „Dniem Prasy i Książki Katolickiej“ przypominamy o konieczności rozszerzenia i usprawnienia akcji półek kościelnych. Półki należy odświeżyć, zaopatrzyć w nowe broszurki i książki, oraz rozpocząć wśród wiernych propagandę częstszego korzystania z półek.

Jak wywołać zainteresowanie to zależy od miejscowych warunków (usposobienia parafjan, przyzwyczajenie do czytania i t. d.).

Zarządy Parafjalne na najbliższem zebraniu rozpatrzą tą sprawę i obmyślą odpowiednie środki.

Najnowsza literatura.

1. Na Dzień Prasy Katolickiej. — Ks. St. Kuraś: **Potęga prasy.** Nadaje się doskonale jako pomoc przy przygotowaniu referatów na Dzień Prasy.

Do nabycia w składnicy Instytutu. Cena: 40 gr.

2. Na czytanki izbowe. — 1) „Nasz Przyjaciel“ Tygodnik. Adres Redakcji: Wilno, Św. Anny 10. 2) „Gość Niedzielny“ Tygodnik. Adres Redakcji: Katowice, ul. Piłsudskiego 58. 3) Ks. Z. Baranowski: **Kościół wychowawcą ludzkości** wydawnictwo „Szkoła Apostołów“. Cena 10 gr. Na składzie w Składnicy A. I. A. K. Wilno, Metropolitalna 1. 4) „Rycerz Chrześcijański“ popularna czytanka świąteczna „Dobrej Prasy“ w związku z 250-letniem Odsieczy Wiedeńskiej. Cena za 10 egzemplarzy 50 groszy. Adres „Dobrej Prasy“ — Płock, ul. Piekarska 5. 5) Jan III — obrońca krzyża. Broszurka, popularna wydawnictwo „Dobrej Prasy“. Cena 40 groszy.

3. Do propagowania wśród inteligencji. — „Niwa“ Tygodnik katolicki. Prenumerata kwartalna 3 zł. Adres Redakcji i Administracji Warszawa, ul. Kredytowa 16.

4. Do bibliotek parafjalnych. — F. Lavalla „Żywy wzór Akcji Katolickiej — obywatela-ziemianina-żołnierza. Cena 2.80 zł.

Ks. W. Adamski „Wychowanie państwowe“. Cena 1.50 zł.

Arcybiskup J. Pizzardo „Dyrektywy dla Akcji Katolickiej“. Cena 60 gr.

Władysław Deptuła „Akcja Katolicka a organizacje kościelne“. Cena 1.20 zł.

Wszystkie książki można dostać w składnicy Instytutu Wilno, Metropolitalna 1.

KAŻMIRA BERKANÓWNA: „CO ROBIĆ?”

„Co robić?” jest to mocny, serdeczny głos pracownika świeckiego, który według swego najlepszego mniemania i na zachętę odnośnych władz umiejętnie zaznajamia z tem, co sam wie i starał się uczynić dla społecznej Akcji Katolickiej.

Książka przedstawia mniej więcej całokształt tejże Akcji. Napisana prosto, szczerze, od serca. Zawiera następujące rozdziały: 1. Przygotowanie do pracy społecznej. 2. Zakres pracy społecznej, 3. Refleksje i 4. Dopisy według rozdziału drugiego: Zakres pracy społecznej. Rozdział ten rozpada się na następujące części: Akcja katolicka u nas, Apostolstwo wśród innowierców i Misje zagraniczne.

Książkę „Co robić?” gorąco polecić należy tym wszystkim, którzy pracują lub których interesuje Akcja Katolicka oraz tym także, którzy chcą się z tą, tak bardzo aktualną dziś, sprawą zapoznać.

Zamawiać u autorki: Poznań, ul. Matejki 56. P. K. O. 202.494. i w księgarniach. Cena 1 egz. Zł. 2.59 + 25 gr. przesyłka.



DZIAŁ SPRAWOZDAWCZY.

Nowe Stowarzyszenie powstało w Skrzybowcach (pow. Szczuczyński) — witamy je w naszym gronie serdecznem „Szczęść Boże w pracy“.

Zjazd Prezydjum i Rady Naczelnej Zjednoczenia K. Z. P. odbył się w bieżącym roku w dniach 22 i 23 czerwca w Warszawie. Szczegółowe sprawozdanie ze Zjazdu znajdują Stowarzyszenia w naszym piśmie organizacyjnem „Zjednoczenie“ za miesiące lipiec i sierpień. Wileński Związek reprezentowała Dyrektorka p. J. Roszkowska.

INSTRUKCJE ZWIĄZKU.

I. DZIAŁ ORGANIZACYJNY.

Zebrania zarządu należy poświęcić w tym miesiącu dokładnemu przygotowaniu się do systematycznej pracy jesienno-zimowej.

Co należy zrobić?

- 1) **Uporządkować Ognisko, czytelnię i bibliotekę;**
- 2) **opracować dokładny plan pracy dla Zarządu i dla całego stowarzyszenia.** Innemi słowy musimy się zastanowić, co będziemy

robić jesienią i w zimie, mając więcej wolnego czasu, żeby osiągnąć jaknajwiększe korzyści dla siebie i dla organizacji.

A skąd czerpać wskazówki?

Znajdziemy je w „Zjednoczeniu“, „Wiadomościach“, instrukcjach Zjazdu Delegowanych.

Koniec III-go kwartału się zbliża — prosimy o sprawozdanie z pracy, opłacanie zaległych składek i prenumeraty za pisma organizacyjne.

II. PRACA RELIGIJNO - IDEOWA.

Różanlec. W miesiącu wrześniu należy przygotować się do nabożeństw różańcowych w październiku, dobrze byłoby zorganizować jedno, albo kilka kółek różańcowych z członków K.S.P., jeśli zaś to było narazie niemożliwe, to zaangażować wśród członkiń, żeby się zapisały do Żywego Różańca, no, a od października zorganizować we wsiach odległych od kościoła, wspólne odmawianie Różańca.

Intronizacje. W październiku przypada uroczystość Chrystusa-Króla, przygotujmy się przez wrzesień do uroczystej intronizacji Serca Jezusowego w Ognisku K.S.P. Przeprowadźmy też propagandę wśród naszych członków, by każda z nich w ciągu października wprowadziła Chrystusa-Króla w dom swój, ofiarowując Mu siebie, całą rodzinę i cały swój dobytek.

A może można byłoby pomyśleć o jednodniowych przynajmniej rekolekcjach przed św. Chrystusa-Króla? — Pomyślmy o tem zawczasu i przygotujmy się do nich.

III. PRACA KULTURALNO-OŚWIATOWA.

Zebrania plenarne i oddziałów w m-cu wrześniu należy poświęcić 250 rocznicy odsieczy Wiedeńskiej, celem zapoznania się z postacią króla Jana Sobieskiego, rolą Polski jako przedmurza chrześcijaństwa dawniej i teraz, a przy tej okazji zastanówmy się nad tem, ile pogaństwa jest i dzisiaj dookoła nas i w naszym życiu, z czem i jakimi środkami mamy walczyć.

Materiałów do odczytów może dostarczyć składnica Archidiecezjalna Instytutu Akcji Katolickiej.

„Dla Rodziców“ po dłuższej przerwie znowu się ukazało to pożyteczne i ciekawe piśmko, które powinno znaleźć się nie tylko w każdym Stowarzyszeniu, ale i w ręku każdej kobiety katoliczki, każdej matki, bo znajdzie tam mnóstwo rad i wskazówek w tej tak ważnej sprawie, jaką jest wychowanie dziecka. Zaprenumerujmy to piśmko jak najprędzej i rozpowszechniajmy je gdzie możemy.

Prenumerata roczna wynosi 3 zł. Adres Warszawa ul. Kredytowa 16 m. 25, konto w P.K.O. 64.200.



IV. PRACA SPOŁECZNO-CHARYTATYWNA.

Opleka nad dziećmi. Wobec rozpoczęcia nowego roku szkolnego należałoby zwrócić uwagę na działalność szkolną, czy wszyscy mają ubranie, obuwie, książki i pomoce szkolne i w razie braków zorganizować pomoc w naturze. Nie żałujmy drobnych na ten cel ofiar, niech dzieci mają możliwość uczyć się, by rosły na dobrych synów Kościoła i Ojczyzny. A jak tam z nauką religii w szkole? Zwróćmy uwagę, czy dzieci nasze mają lekcje religii, jeśli nie, to zwróćmy się do swego ks. Proboszcza, on nam tę sprawę załatwi.

Sekcja pomocy biednym. Zima się zbliża, wszędzie jest dużo biednych i głodnych, czy nie dałoby się już teraz zorganizować przy Stowarzyszeniu sekcji, składającej chociażby z kilku osób, któreby się zajęły zbieraniem produktów w naturze, żeby w okresie najtrudniejszym przyjść najbiedniejszym, zwłaszcza wdowom i sierotom z pomocą.

III	KATOLICKI ZWIĄZEK MĘŻCZYZN.	III
-----	-----------------------------	-----

I. DZIAŁ RELIGIJNO - IDEOWY.

„Koniecznym jest, by wszyscy stali się apostołami, koniecznym jest, żeby wierni katolicy nie byli bezczynnymi, lecz... wzięli czynny udział w świętych bojach...“

PIUS XI.

O czyn apostołski. Od katolików dzisiejszych, a szczególnie od członków Kat. Stow. Mężczyzn, wymaga się czynu — wymaga się — apostołstwa, gdyż „wiera bez uczynków martwa jest“. Jeżeli przyjrzymy się życiu społecznemu państw i narodów, to każdy z nas łatwo zauważy, że na społeczeństwa wywierają przemożny wpływ nie miliony rozproszkowane jednostek, a pewne dobrze zorganizowane grupy ludzi, które wiedzą czego chcą i do czego dążą. Ten objaw wpływów zrzeszonych jednostek na życie społeczne widzimy na każdym kroku.

W każdej wsi, w każdym miasteczku, w każdej parafii jest pewna gromadka ludzi, która urabia opinię publiczną i ma przemożny wpływ na życie publiczne danej jednostki społecznej.

Każdego z nas należącego do Katolickiego Stowarzyszenia Mężczyzn, nigdy nie powinna zachwycać wielka ilość członków, członków może znacznych, ale w pracach organizacyjnych bezczynnych. Katolickie Stow. Mężczyzn powinny dążyć nie do wielkiej ilości, a do jakości i wyrobienia swoich członków

(wystarczy 15—25) na czynnych i gorliwych apostołów — bojowców o sprawy Boże. Dlatego też od każdego członka Katol. Stow. Mężczyzn wymaga się czynu i apostołstwa.

Aby być czynnym apostołem trzeba posiadać wiedzę i w miarę możliwości kształcić się, czytając odpowiednie książki, broszury i uczęszczając na zebrania na których wygłaszają się referaty, odczyty, pogadanki etc. Doksztalać się należy przez czytanie:

1. „WIADOMOŚCI AKCJI KATOLICKIEJ ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ“. Czy może jeszcze są i takie stowarzyszenia, które nie abonują i nie czytają „Wiadomości Akcji Katolickiej“. Często się słyszy „nie wiemy co w Stowarzyszeniu mamy robić i do czego się wziąć“ — nic dziwnego, że nie wiedzą co robić, bo nie czytają wcale wskazówek zawartych w „Wiadomościach“, a jeżeli może i przeczytają — to się nie starają wprowadzić w życie w Stowarzyszeniu swoim. (Adres: „Wiad. Akc. Kat. Archidiecezji Wileńskiej“, Wilno, Metropolitańska Nr. 1).

2. „SZKOŁA CZYNU“. Czy każde stowarzyszenie już sobie wypisuje „Szkołę Czynu“. Tu znajdziemy gotowe wykłady i referaty. (Nabyć można w składnicy Archid. Inst. Akcji Kat., Metropolitańska 1).

Apostolstwo Kat. Stow. Mężczyzn — Katechizacja. Niech Kat. Stow. Mężczyzn pomyślą czy nie można we wsiach i miasteczkach po porozumieniu się z PWNym Księdzem Asystentem, urządzać pogadanek katechizmowych.

Pogadanki katechizmowe należałoby urządzać dla starszych dzieci, a z biegiem czasu przyjdą matki i ojcowie.

Katechizacja jest tak ważną rzeczą, że bez niej nie można sobie wyobrazić działalności organizacji Akcji Katolickiej, a w szczególności Katolickiego Stow. Mężczyzn. Członkowie K. S. M. muszą współdziałać z Duchowieństwem, a szczególnie tam gdzie kapłan, czy to ze względu na brak czasu, czy z innych przyczyn nie może rozwinąć swojej działalności — aby rozszerzać Królestwo Chrystusowe na ziemi. Tu Jego muszą zastąpić Katol. Stow. Mężczyzn przez swoich członków. Niektórzy naprzykład — więcej wykształceni mogą zastąpić duszpasterza w walce z bezbożnictwem i sekciarstwem panoszącym się po wsiach gdzie ludność jest mieszana pod względem religijnym.

Opieka nad biednymi i chorymi. Inni przy odwiedzaniu i opiekowaniu się biednymi oraz chorymi przygotowując ich do dobrego odbycia Sakramentu Pokuty, a także pomagając w miarę możliwości materialnie. Należy pomyśleć czy nie dałoby się urządzić „Dnia dla chorych“ z całej parafji, w którym chorzy wzięliby udział w specjalnych nabożeństwach w kościele. Bliższych informacji udziela Związek.

Kolportaż. Inni zaś mają pomagać przy sprowadzaniu i kolportażu pism wśród parafjan oraz zarządzaniu biblioteką

parafjalną, a także przy urządzaniu wspólnych czytań po wsiach, o których się już tyle razy pisało w „Wiadomościach Akcji Katolickiej“.

II. DZIAŁ ORGANIZACYJNY.

Obchód 250-lecia Odsieczy Wiednia. We wrześniu przypadają uroczystości 250-lecia Odsieczy wiednia. Niech Kat. Stow. Mężczyzn ułożą program w porozumieniu z Zarządem Parafjalnym Akcji Katolickiej, jak należałoby tę pamiątkę obchodzić na terenie parafji. Program oczywiście zupełnie zależy od warunków miejscowych i od sił jakimi rozporządza Katolickie Stowarzyszenie Mężczyzn. Dobrzeby było urządzić obchód w niedzielę ze specjalnem nabożeństwem w kościele, odczytem i deklamacjami. Na uroczystość zaprosić pokrewne organizacje, gości i szerokie warstwy ludności.

Poszczególni członkowie naszych stowarzyszeń niech zorganizują przynajmniej pogadanki w poszczególnych wsiach i okolicach.

Jak widzimy pracy mamy wśród najbliższego otoczenia bardzo dużo, ale tylko trzeba się wziąć odważnie i ofiarnie do niej.

W ten sposób przysłużymy się Bogu, Kościołowi i Ojczyźnie.

Konkursy Przynasobienia Rolniczego w Katolickim Stowarzyszeniu Mężczyzn i Polek Archid. Wil.

W roku 1934 w K. S. P. i K. S. M. będą prowadzone konkursy przynasobienia rolniczego z następującymi tematami:

1. Ogródki warzywne — obszar poletka dowolny.
2. Uprawa buraków pastewnych—obszar poletka 200 m. kw.
3. „ marchwi pastewnej — „ „ „ „
4. „ lnu — „ „ „ „
5. „ kapusty — „ „ 100 „
6. „ kukurydzy „Wcz. Bydg.“ — obsz. pol. 50 „
7. „ mieszanek — obszar poletka 300 „
8. Pielęgnacja sadów -- 10 drzew owocowych.
9. Wychów kur — 10 szt. jaj lub 10 szt. jednodn. kurczął.
10. Wychów prosiąt — 1 szt.

Zespół konkursowy winien się składać najmniej z 6-ciu uczestników.

Zespoły winny być zorganizowane i przesłane do swej Centrali w Wilnie, ul. Metropolitalna 1, nie później jak do dnia 1 października r. b. dla zespołów uprawowych, natomiast zespoły hodowlane do dnia 15 grudnia r. b.

Po informacje w sprawie organizowania i prowadzenia zespołów należy się zwracać do instruktorów SMP. powiatowych i dekanalnych, względnie do Katolickiego Związku Polek lub Katolickiego Związku Mężczyzn.

Krótkie wskazówki dla gospodyń i gospodarzy.

I. Zajęcia w sadzie. Zakładać na drzewach na wysokości 1 m. opaski z lepem przeciwko szkodnikom, których gąsienice wyłazą z ziemi i zimują na drzewach. Zbierać owoce nie uszkadzając drzew, nie łamiąc gałęzi. Pozbierać owoce zgniłe, które są rozsadnikami wielu chorób. Nie zapominać o nawożeniu sadu i wyoraniu gleby w sadzie przed zimą. Robić przygotowania do sadzenia drzewek owocowych: zamawiać drzewka, rozmierzyć teren, przygotować paliki i kopać doły.

Z owoców gorszego gatunku można sporządzić zapas doskonałych win i powideł na zimę.

II. Zajęcia w ogrodzie warzywnym. Zbierać nasiona z wysadków. Od połowy miesiąca rozpoczynamy zbiór warzyw korzeniowych, kapustnych i strączkowych. Warzyw przy wybieraniu nie kaleczyć, gdyż kaleczone łatwo podlegają gniciu. Najładniejsze okazy zostawiać na wysadki, by na przyszłość mieć dobre nasiona. Warzywa gorzej przechowujące się jak marchew i brukiew należy przechowywać w piwnicy w piasku, albo w dołach lub kopcach piaszczystych układając cienkimi warstwami i przesypując piaskiem. Zbierać nasiona fasoli i kukurydzy. Najładniejsze i najbardziej dojrzałe kaczany kukurydzy zostawić na nasienie z liści kapustnych i z naci innych warzyw robić kiszonki dla bydła.

III. Zajęcia w polu. Jesteśmy teraz w tym okresie, kiedy już wszystko sprzątnięte z pola oprócz łubinu nasiennego, oraz zielonek, głównie seradeli i okopowych, a cała uwaga rolnika winna być skierowana na wykonanie siewów oraz upraw jesiennych pod okopowe i jare.

1) Rola pod zasiew ozimin już winna być ukończoną a szczególnie pod żyto, gdyż żyto musi mieć rolę odleżałą. Jeżeli nie mogliśmy w czas orki wykonać należy świeżą rolę wałować, a żeby ucisnąć w głębszych warstwach — do tego służą wał: ogniatacz Campbela, kołkowy, pierścieniowy. Najodpowiedniejszy termin siewu żyta na Wileńszczyźnie koniec

sierpnia połowa września. Rola pod pszenicę winna być dobrze uprawiona, wynawożona i wychwaszczona. Pszenica nie znosi perzu, ale i nie lubi ziemi ogrodowej. Najlepsza uprawa w stanie roli gruzełkowatej.—Pecynki (grudki) leżące na powierzchni pola chronią rośliny od mrozów i wiatrów. Czas siewu nie może być późny — po 20 września pszenica dobra nie będzie.

2) Nasiona siewne muszą być doczyszczone, a jeżeli chodzi o żyto to postarać się o odmianę lepszą, gdyż żyto bardzo prędko się wyradza. Żyto do siewu winno być zmieniane przynajmniej co 3 lata, najlepiej zaopatrzyć się w nasiona z gospodarstw nasiennych stacji doświadczalnej i już na przyszły rok będziemy mieć nasiona na całe pole. Dobrym nasieniem siał możemy rzadziej i plon będzie lepszy — nie siał za gęsto.

3) Przed sianiem żyta i pszenicy należy stosować zaprawę ziarna, po instrukcję co do sposobów i środków zaprawy należy się zwracać do organizacji rolniczej, agronomów, rolników, fachowców oraz firm handlowo-rolniczych, które posiadają odpowiednie środki na sprzedaż oraz przepisy ich stosowania.

4) Oprócz siewów jesiennych mamy sprzęt łubinu i zielonek. Łubin później dojrzewający najlepiej obrywać tylko strąki i te dosuszać w suchych żytnich plewach. Zielonki (seradele) dosuszać na kozłach.

5) W miesiącu wrześniu już rozpoczynamy zbiór (kopanie) ziemniaków przy zbiorze (kopaniu) należy odrazu z najlepszych krzaków zebrać bulwy i złożyć do oddzielnego kopczyka, aby mieć na wiosnę lepsze sadzeniaki. Po ziemniakach zbieramy kolejno: buraki pastewne, marchew, a przed samymi mrozami kapustę i koński zab.

6) Jednocześnie z siewami nie zapominać o uprawach roli pod okopowe i jare. Wszystkie uprawy winny być w okresie drugiej połowy lata i jesieni wykonane — nie zostawiać roboty tej do późnej jesieni i wiosny. Na ziemiach o niższej kulturze obornik pod okopowe dajemy przy odwrotach nie głębiej jak 5—6 cali najwyżej, ale przytem należy użyć pogłębiacza 4 — 6 cali. Pod buraki past. i marchew koniecznie musi być dany obornik na zimę.

IV. Zajęcia przy inwentarzu. 1) W okresie siewów jesiennych najmniej mamy kłopotu z pastwiskiem. Inwentarz pasimy na seradelach posieczyskach i łąkach. Dbać, należy ażeby bydło nie robiło szkód, a szczególnie na łąkach, gdzie przechodząc po rowach psuje burty.

Drób: kury, indyki chcąc mieć je upasione wywozimy w odpowiednich klatkach na pole, gdzie dużo znaleźć mogą pożywienia, oprócz tego przy orkach jesiennych kury wyjadają robactwo, a rolnik ma korzyść, że mało go kosztuje karm, a zarazem pozbywa się szkodników na polu. Łącznie z wykopami rozpoczynamy tuczenie gęsi — marchew pastewna surowa

doskonała karma dla gęsi z dodatkiem kukurydzy. Również rozpoczynamy tuczenie świń, gdyż już zebrane ziemniaki.

W różnych dziedzinach gospodarskich ma rolnik teraz o czym pamiętać: 1) Zapasy zimowe (pasza dla inwentarza). 2) Kopanie rowów w tym okresie roku. 3) Wybieranie szlamu z sadzawek i wywożenie na pole piaszczyste i suche — szlam pozostawić w małych kupkach do wiosny. 4) Moczyć, rosić i miedlić len i konopie. 5) Wybrózdzić i porobić przegony na oziminach posianych.

D. c. n.

ZWIĄZEK MŁODZIEŻY POLSKIEJ

I. DZIAŁ OGÓLNO-ORGANIZACYJNY.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dnia 22 lipca Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej im. św. Alojzego w Wilnie poniosło bolesną stratę.

Ubył z grona młodzieży druh **STANISŁAW MAKOWSKI**, który uległ nieszczęśliwemu wypadkowi w czasie kąpieli na rzece Wilji. Z rana tegoż dnia przystąpił do Komunii św., w miesiącu zaś wrześniu miał wstąpić do klasztoru OO. Bonifratrów w Wilnie.

Wieczny pokój racz mu dać Panie.

Przykład do naśladowania. W powiecie Wileńsko-Trockim, przy granicy litewskiej, położona jest wieś Żarnowogi. W owej wsi, przed paru laty, co lepsza młodzież samorzutnie zorganizowała S.M.P., które w codziennej swej pracy chlubnie zapisało się w historii Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej.

W dniu 6 września b.r. zdarzył się wypadek, że przez wieś Żarnowogi miał przejeżdżać korespondent gazety angielskiej „Times“ p. Winch, czasowo przebywający w Polsce. Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej postanowiło pokazać zagranicznemu gościowi czem jest S.M.P. w społeczeństwie polskim. Gdy Anglik zajechał do wsi w towarzystwie przedstawicieli Urzędu Ziemskiego, został zaproszony przez Młodzież Stowarzyszoną do ogniska, w którym młodzież zdążyła urządzić bardzo ładną

wystawę swoich własnych wyrobów z lnu — jak: płótna, ręczniki, serwety, kilimy, makaty i inne podobne rzeczy. Przytem Młodzież Stowarzyszona staropolskim zwyczajem częstowała gości herbatką, bawiła piosenkami, a na zakończenie Druchny i Druhowie pokazali jak umieją się bawić w swoim gronie.

Sprężystość organizacyjna, gościnność, poziom moralny i śliczne uniformy Druchen i Druhów wywarły na angliku i przedstawicielach Urzędu Ziemińskiego głębokie wrażenie; stwierdzili oni, że S. M. P. jest pionierem kultury polskiej na ziemiach naszych.

Jest to piękny obrazek z życia S.M.P. godny naśladowania.

Pokłosie zlotowe. W dniach 11 - 13 sierpnia odbył się zlot Młodzieży Polskiej Żeńskiej, 18—21 zlot Młodzieży Męskiej w Piekarach Wielkich na Śląsku. Zloty zgromadziły przedstawiciele S.M.P. ze wszystkich Związków całej Polski. Przybyło na zlot druchen przeszło 8.000, druhów zaś przeszło 13.000. Z terenu Związku Wileńskiego udział brały 77 druchen i 63 druhów. W drodze powrotnej druchny zwiedziły: Kraków, Wieliczkę, Częstochowę; druhowie zaś Królewską Hutę, Katowice, Częstochowę i Warszawę. Nastrój jak w czasie zlotu tak i w czasie podróży był niezmiernie podniosły. Widok tysięcznych szeregów młodzieży rozniecił jeszcze bardziej zapał do pracy w S. M. P. Kierownikiem grupy męskiej był P. Major Stanisław Pilczewski, grupy żeńskiej Sekr. Generalny Związku ks. Bolesław Maciejowski.

Wynik Konkursu obowiązkowości. Dnia 31 maja skończył się termin I-go Związkowego Konkursu Obowiązkowości. Do konkursu stanęło 101 S.M.P.; wytrzymało do końca z wynikiem dobrym 33 S. M. P., pozostałe 68 S. M. P. nie osiągnęło minimalnej cyfry punktów 120 wymaganych przez regulamin Konkursu Obowiązkowości. Niżej podajemy wykaz nagrodzonych S. M. P.

1. S.M.P. im. El. Orzeszkowej w Wilnie 576 p. Najwzorowsze S. M. P. — proporzec i bibliotekę wartości 150 zł.
2. S.M.P. Męskiej Stare-Troki 396 p. Czołowe S. M. P. bibliotekę wartości 100 zł.
3. S.M.P. im. ks. Piotra Skargi 390 p. Czołowe S. M. P. bibliotekę wartości 75 zł.
4. S.M.P. Żeńskiej w Czerniewiczach 370 p. Czołowe S.M.P. i komplet gier pokojowych.
5. S.M.P. Męskiej w Czerniewiczach 366 p. Czołowe S. M. P. i bibliotekę wartości 50 zł.
6. S.M.P. Żeńskiej w Mosarzu 308 p. Czołowe S.M.P. i siatkówkę z siatką.

Zespoły winny być zorganizowane i przesłane do swej Centrali w Wilnie, ul. Metropolitalna 1, nie później jak do dnia 1 października r. b. dla zespołów uprawowych, natomiast zespoły hodowlane do dnia 15 grudnia r. b.

Po informacje w sprawie organizowania i prowadzenia zespołów należy się zwracać do instruktorów SMP. powiatowych i dekanalnych, względnie do Katolickiego Związku Polek lub Katolickiego Związku Mężczyzn.

Krótkie wskazówki dla gospodyń i gospodarzy.

I. Zajęcia w sadzie. Zakładać na drzewach na wysokości 1 m. opaski z lepem przeciwko szkodnikom, których gąsienice wyłazą z ziemi i zimują na drzewach. Zbierać owoce nie uszkadzając drzew, nie łamiąc gałęzi. Pozbierać owoce zgniłe, które są rozsadnikami wielu chorób. Nie zapominać o nawożeniu sadu i wyoraniu gleby w sadzie przed zimą. Robić przygotowania do sadzenia drzewek owocowych: zamawiać drzewka, rozmierzyć teren, przygotować paliki i kopać doły.

Z owoców gorszego gatunku można sporządzić zapas doskonałych win i powideł na zimę.

II. Zajęcia w ogrodzie warzywnym. Zbierać nasiona z wysadków. Od połowy miesiąca rozpoczynamy zbiór warzyw korzeniowych, kapustnych i strączkowych. Warzyw przy wybieraniu nie kaleczyć, gdyż kaleczone łatwo podlegają gniciu. Najładniejsze okazy zostawiać na wysadki, by na przyszłość mieć dobre nasiona. Warzywa gorzej przechowujące się jak marchew i brukiew należy przechowywać w piwnicy w piasku, albo w dołach lub kopcach piaszczystych układając cienkimi warstwami i przesypując piaskiem. Zbierać nasiona fasoli i kukurydzy. Najładniejsze i najbardziej dojrzałe kaczany kukurydzy zostawić na nasienie z liści kapustnych i z naci innych warzyw robić kiszonki dla bydła.

III. Zajęcia w polu. Jesteśmy teraz w tym okresie, kiedy już wszystko sprzątnięte z pola oprócz łąbinu nasiennego, oraz zielonek, głównie seradeli i okopowych, a cała uwaga rolnika winna być skierowana na wykonanie siewów oraz upraw jesiennych pod okopowe i jare.

1) Rola pod zasiew ozimin już winna być ukończoną a szczególnie pod żyto, gdyż żyto musi mieć rolę odleżałą. Jeżeli nie mogliśmy w czas orki wykonać należy świeżą rolę wałować, a żeby ucisnąć w głębszych warstwach — do tego służą wał: ogniatacz Campbela, kołkowy, pierścieniowy. Najodpowiedniejszy termin siewu żyta na Wileńszczyźnie koniec

sierpnia połowa września. Rola pod pszenicę winna być dobrze uprawiona, wynawożona i wychwaszczona. Pszenica nie znosi perzu, ale i nie lubi ziemi ogrodowej. Najlepsza uprawa w stanie roli gruzełkowatej.—Pecynki (grudki) leżące na powierzchni pola chronią rośliny od mrozów i wjatrów. Czas siewu nie może być późny — po 20 września pszenica dobra nie będzie.

2) Nasiona siewne muszą być doczyszczone, a jeżeli chodzi o żyto to postarać się o odmianę lepszą, gdyż żyto bardzo prędko się wyradza. Żyto do siewu winno być zmieniane przynajmniej co 3 lata, najlepiej zaopatrzyć się w nasiona z gospodarstw nasiennych stacji doświadczalnej i już na przyszły rok będziemy mieć nasiona na całe pole. Dobrym nasieniem siał możemy rzadziej i plon będzie lepszy — nie siał za gęsto.

3) Przed sianiem żyta i pszenicy należy stosować zaprawę ziarna, po instrukcję co do sposobów i środków zaprawy należy się zwracać do organizacji rolniczej, agronomów, rolników, fachowców oraz firm handlowo-rolniczych, które posiadają odpowiednie środki na sprzedaż oraz przepisy ich stosowania.

4) Oprócz siewów jesiennych mamy sprzęt łubinu i zielonek. Łubin później dojrzewający najlepiej obrywać tylko strąki i te dosuszać w suchych żytach plewach. Zielonki (seradele) dosuszać na kozłach.

5) W miesiącu wrześniu już rozpoczynamy zbiór (kopanie) ziemniaków przy zbiorze (kopaniu) należy odrazu z najlepszych krzaków zebrać bulwy i złożyć do oddzielnego kopczyka, aby mieć na wiosnę lepsze sadzeniaki. Po ziemniakach zbieramy kolejno: buraki pastewne, marchew, a przed samymi mrozami kapustę i koński ząb.

6) Jednocześnie z siewami nie zapominać o uprawach roli pod okopowe i jare. Wszystkie uprawy winny być w okresie drugiej połowy lata i jesieni wykonane — nie zostawiać roboty tej do późnej jesieni i wiosny. Na ziemiach o niższej kulturze obornik pod okopowe dajemy przy odwrotach nie głębiej jak 5—6 cali najwyżej, ale przytem należy użyć pogłębiacza 4 — 6 cali. Pod buraki past. i marchew koniecznie musi być dany obornik na zimę.

IV. Zajęcia przy inwentarzu. 1) W okresie siewów jesiennych najmniej mamy kłopotu z pastwiskiem. Inwentarz pasimy na seradelach posieczyskach i łąkach. Dbać, należy ażeby było nie robiło szkód, a szczególnie na łąkach, gdzie przechodząc po rowach psuje burty.

Drób: kury, indyki chcąc mieć je upasione wywozimy w odpowiednich klatkach na pole, gdzie dużo znaleźć mogą pożywienia, oprócz tego przy orkach jesiennych kury wyjadają robactwo, a rolnik ma korzyść, że mało go kosztuje karm, a zarazem pozbywa się szkodników na polu. Łącznie z wykopami rozpoczynamy tuczenie gęsi — marchew pastewna surowa

doskonała karma dla gęsi z dodatkiem kukurydzy. Również rozpoczynamy tuczenie świń, gdyż już zebrane ziemniaki.

W różnych dziedzinach gospodarskich ma rolnik teraz o czym pamiętać: 1) Zapasy zimowe (pasza dla inwentarza). 2) Kopanie rowów w tym okresie roku. 3) Wybieranie szlamu z sadzawek i wywożenie na pole piaszczyste i suche — szlam pozostawić w małych kupkach do wiosny. 4) Moczyć, rościć i miedlic len i konopie. 5) Wybrózdzić i porobić przegony na oziminach posianych.

D. c. n.



ZWIĄZEK MŁODZIEŻY POLSKIEJ



I. DZIAŁ OGÓLNO-ORGANIZACYJNY.

Z ŻALOBNEJ KARTY

Dnia 22 lipca Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej im. św. Alojzego w Wilnie poniosło bolesną stratę.

Ubył z grona młodzieży druh **STANISŁAW MAKOWSKI**, który uległ nieszczęśliwemu wypadkowi w czasie kąpieli na rzece Wilji. Z rana tegoż dnia przystąpił do Komunii św., w miesiącu zaś wrześniu miał wstąpić do klasztoru OO. Bonifratrów w Wilnie.

Wieczny pokój racz mu dać Panie.

Przykład do naśladowania. W powiecie Wileńsko-Trockim, przy granicy litewskiej, położona jest wieś Żarnowogi. W owej wsi, przed paru laty, co lepsza młodzież samorzutnie zorganizowała S.M.P., które w codziennej swej pracy chlubnie zapisało się w historii Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej.

W dniu 6 września b.r. zdarzył się wypadek, że przez wieś Żarnowogi miał przejeżdżać korespondent gazety angielskiej „Times” p. Winch, czasowo przebywający w Polsce. Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej postanowiło pokazać zagranicznemu gościowi czym jest S.M.P. w społeczeństwie polskim. Gdy anglik zajechał do wsi w towarzystwie przedstawicieli Urzędu Ziemskiego, został zaproszony przez Młodzież Stowarzyszoną do ogniska, w którym młodzież zdążyła urządzić bardzo ładną

wystawę swoich własnych wyrobów z lnu — jak: płótna, ręczniki, serwety, kilimy, makaty i inne podobne rzeczy. Przytem Młodzież Stowarzyszona staropolskim zwyczajem częstowała gości herbatką, bawiła piosenkami, a na zakończenie Druchny i Druhowie pokazali jak umieją się bawić w swoim gronie.

Sprężystość organizacyjna, gościnność, poziom moralny i śliczne uniformy Druchen i Druhów wywarły na angliku i przedstawicielach Urzędu Ziemińskiego głębokie wrażenie; stwierdzili oni, że S. M. P. jest pionierem kultury polskiej na ziemiach naszych.

Jest to piękny obrazek z życia S.M.P. godny naśladowania.

Pokłosie złotych. W dniach 11—13 sierpnia odbył się zlot Młodzieży Polskiej Żeńskiej, 18—21 zlot Młodzieży Męskiej w Piekarach Wielkich na Śląsku. Złoty zgromadziły przedstawiciele S.M.P. ze wszystkich Związków całej Polski. Przybyło na zlot druhen przeszło 8.000, druhów zaś przeszło 13.000. Z terenu Związku Wileńskiego udział brały 77 druhen i 63 druhów. W drodze powrotnej druchny zwiedziły: Kraków, Wieliczkę, Częstochowę; druhowie zaś Królewską Hutę, Katowice, Częstochowę i Warszawę. Nastrój jak w czasie zlotu tak i w czasie podróży był niezmiernie podniosły. Widok tysięcznych szeregów młodzieży rozniecił jeszcze bardziej zapał do pracy w S. M. P. Kierownikiem grupy męskiej był P. Major Stanisław Pilczewski, grupy żeńskiej Sekr. Generalny Związku ks. Bolesław Maciejowski.

Wynik Konkursu obowiązkowości. Dnia 31 maja skończył się termin I-go Związkowego Konkursu Obowiązkowości. Do konkursu stanęło 101 S.M.P.; wytrwało do końca z wynikiem dobrym 33 S. M. P., pozostałe 68 S. M. P. nie osiągnęło minimalnej cyfry punktów 120 wymaganych przez regulamin Konkursu Obowiązkowości. Niżej podajemy wykaz nagrodzonych S. M. P.

1. S.M.P. im. El. Orzeszkowej w Wilnie 576 p. Najwzorowsze S. M. P. — proporzec i bibliotekę wartości 150 zł.
2. S.M.P. Męskiej Stare-Troki 396 p. Czołowe S. M. P. bibliotekę wartości 100 zł.
3. S.M.P. im. ks. Piotra Skargi 390 p. Czołowe S. M. P. bibliotekę wartości 75 zł.
4. S.M.P. Żeńskiej w Czerniewiczach 370 p. Czołowe S.M.P. i komplet gier pokojowych.
5. S.M.P. Męskiej w Czerniewiczach 366 p. Czołowe S. M. P. i bibliotekę wartości 50 zł.
6. S.M.P. Żeńskiej w Mosarzu 308 p. Czołowe S.M.P. i siatkówkę z siatką.

II. DZIAŁ KULTURALNO - OŚWIATOWY.

1. Dla Kółek Oświatowych.

Na rocznicę Sobieskiego. W wrześniu r. b. upływa 250 lat od wielkiego zwycięstwa, jakie król Jan III odniósł pod murami Wiednia nad dwukrotnie liczniejszymi wojskami tureckimi.

Oceniając doniosłość tego zwycięstwa dla świata chrześcijańskiego i Europy, której losy, wrazie przegranej, napewno potoczyłyby się innymi torami, postanowiła Polska godnie uczcić pamięć Króla-Zwycięscy organizując uroczyste obchody.

W uroczystościach tych weźmie udział cały naród, a w pierwszym rzędzie organizacje społeczne. Przypominamy więc naszym zarządom, aby zawczasu obmyśliły program obchodu swojego S.M.P. Można urządzić akademję, albo specjalne uroczyste, zebranie, na które można ewentl. zaprosić rodziców i gości.

Dla ułatwienia i należytego zorganizowania obchodu ku czci Sobieskiego wydała „Ostoja“ dwie nowości: *Wieczornicę „Przedmurze chrześcijaństwa“* (zł. 2—) i *sztuczkę teatralną „Jak kto może“* (zł. 0.50), przeznaczoną dla zespołów żeńskich.

Na materiały zebrane w *„Przedmurzu chrześcijaństwa“* składają się piękne utwory (wykład, deklamacje, śpiewy, fragmenty sceniczne, żywe obrazy i t. p.) takich autorów, jak Zwierzchowski, Morcinek, Czeska-Maczyńska, Dynowska, Sabatowicz i wielu innych, znanych dobrze młodzieży bądź z książek, bądź z czasopism organizacyjnych, w których ich prace stale zamieszczamy.

„Jak kto może“ jest jednoaktówką na role żeńskie, której treścią jest obchód ku czci Jana III, urządzony przez dziewczęta z S. M. P.

Sztuczka łatwa, propagandowa, nadająca się przedewszystkiem dla stowarzyszeń wiejskich, nie wymaga ani kostjumów ani dekoracyj.

Zamawiać należy w Związkach Młodzieży Polskiej.

Skład główny Sp. Akc. „Ostoja“, Poznań, Poczta 15.

Szykujmy się do Święta Młodzieży. W bieżącym roku „Święto Młodzieży“ jako „Święto Druhów“ obchodzić będziemy w dn. 19 listopada jako w najbliższą niedzielę po 13 listopada. Czas już teraz poczynić przygotowania, aby to Święto wypadło jaknajokazalej. W dniu tym wszyscy druhowie przystępują do spowiedzi i Komunii św. i przystępują nie w pojedynkę, ale jako organizacja w szyku i karnie wszyscy razem. Program dnia tego ma być tak ułożony, by był on jednocześnie propagandą idei S. M. P. Po wszelkie materiały zawczasu już teraz zwracać się do składnicy Związku, Wilno, Metropolitalna 1.

2. Dla kółek abstynenckich.

Ostatni list pasterski Prymasa Polski o życiu parafjalnem nawołuje organizacje katolickie, aby zebrania odbywały nie w karczmach, lecz starały się o powstawanie sal parafjalnych i domów katolickich. Pamiętajmy o tem wezwaniu naszego Prymasa i jeżeli dotąd zebrania nasze urządzaliśmy w karczmie, uradźmy na najbliższem zebraniu, dokąd moglibyśmy się przenieść i w jaki sposób nasze S.M.P. mogłoby dopomóc do powstania sali parafjalnej, lub domu katolickiego lub ogniska. Jeżeli S. M. P. własnymi rękami potrafią zbudować sobie ognisko, to i tutaj będą umiały w taki czy inny sposób współpracować z parafją nad wykonaniem polecenia Księdza Prymasa.

2. Za progiem mamy już jesień, okres zbioru owoców. Nie wyrabiamy z owoców wina, lecz jedzmy je w stanie surowym i wytwarzajmy z nich konfitury, marmelady, a przede wszystkim napoje bezalkoholowe. Sposób wyrobu tych napojów winniśmy poznać na kursie gospodarstwa domowego, poucza o tem również ulotka p. t. „Jak wyrabiać smaczne napoje bezalkoholowe która kosztuje 5 groszy (100. sztuk tylko 3,— zł. — może zakupić S. M. P. i sprzedawać lub rozdawać w swej miejscowości). Do nabycia w „Ostoi“.

3. Kółek abstynenckich w r. 1932 znowu przybyło! W roku 1931 było 249 kółek i 3424 członków (w S.M.P. m. 139 kółek i 1629 członków, w S. M. P. 110 kółek i 1795 członków) — zaś w r. 1932 było już 315 kółek i 4438 członków (w S.M.P. m. 147 kółek i 1969 członków, S. M. P. 168 kółek i 2469 członków). Pracujmy tak, by liczby te po roku wzrosły w dwójnasób!

4. Złota myśl: „Co pracą z trudem zdobyte, to trun-kiem łatwo pozbyte!“

III. DZIAŁ PRZYSPOSOBIENIA ROLNICZEGO.

I. **Dwa zadania.** W okresie bieżącym, mamy do wykonania równoległe dwa zasadnicze zadania: jedno to zakończyć pracę w konkursach rolniczych w roku bież. i drugie należyście zapoczątkować pracę w konkursach rolniczych na rok przyszły 1934. Na tem miejscu, Związek Młodzieży Polskiej w szczególniejszy sposób zwraca uwagę Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej na sumienne i należyte wykonanie wymienionych wyżej zadań.

Z uwagi na konieczność nadsyłania zgłoszeń do Konkursów rolniczych do pracy na rok przyszły na ściśle określone terminy, (zgłoszenia do konkursów uprawowych winny być nadesłane do dnia 15 września rb.), przeto sprawa zorganizowania nowych zespołów konkursowych winna być natychmiast załatwiona tam, gdzie dotychczas nie została jeszcze załatwiona.

Przy układaniu planu prac w konkursach przysposobienia rolniczego na rok przyszły 1934 należy przede wszystkim mieć na względzie: prace w konkursach rolniczych na osiągnięcia I, II, III stopnia przysposobienia rolniczego.

Ponieważ prace w P. R. na osiągnięcie stopni zapoczątkowane są od roku bież. włącznie, przeto:

1) Młodzież Stowarzyszona, biorąca udział w konkursach rolniczych w roku bież., winna zorganizować się w każdym S.M.P. w ten sposób, by w należytych kompletach stanąć do egzaminów konkursowych na I-szy stopień P. R. i w tym że składzie osobowym prowadzić prace przygotowawcze w konkursach rolniczych na rok przyszły na II-gi stopień P. R. i t. d. do osiągnięcia III-go stopnia.

Uskutecznić to należy w ten sposób, że:

1) Gdy zespół konkursowy zawiera przepisową liczbę Młodzieży wymaganej dla pierwszego stopnia P. R. (9 osób) w tym wypadku, każdy taki zespół konkursowy przygotowuje się odpowiednio teoretycznie w stosunku do tych tematów, jakie prowadzi w konkursie i staje do egzaminu na I-szy stopień P. R.

2) O ile natomiast w Stowarzyszeniu są zespoły składające się po 6 i mniej osób, należy je w tym wypadku kompletować, łączyć w ten sposób, by tworzyć odpowiednią całość do ubiegania się o I-szy stopień P. R. i prowadzenia pracy w celu osiągnięcia wyższych stopni według programu.

Na powyższe należy zwrócić szczególniejszą uwagę i dążyć do tego by w każdym S.M.P. był przygotowany chociażby jeden zespół konkursowy na I-szy stopień P. R.

Przy organizowaniu zaś nowych zespołów konkursowych należy uwzględnić:

1) Zespoły konkursowe do pracy na osiągnięcie stopni P.R. pod warunkiem, że I-szy stopień będzie zdobywany w roku przyszłym 1934, a następnie w latach następnych.

2) Zespoły konkursowe do pracy przygotowawczej na jeden rok następny 1934 w tym wypadku, gdy niema warunków zorganizowania zespołów konkursowych o planie zgóry przewidzianym do pracy na trzy stopnie P. R.

Tematy w konkursach przysposobienia rolniczego, obowiązujące zespoły podane są w okólniku Związku. Z podanych tematów uprawowych najbardziej godne uwagi są: **ogródki warzywne i uprawa lnu**. Według programu pracy na osiągnięcie stopni P. R., każdy zespół konkursowy winien przerobić w którymś roku jeden temat hodowlany. Z tematów hodowlanych najbardziej łatwe są do przeprowadzenia wychów królików, gdyż łatwo jest nabyć materiał hodowlany w postaci królików rasowych i najbardziej praktyczny wychów prosiąt. Jednakże, w każdym poszczególnym wypadku organizując zespół konkursowy do wychowu drobiu lub prosiąt należy być przygotowanym do większego wydatku na zakup materiału hodowlanego lub wylęgowego.

II. **Konkurs uprawy drzew owocowych.** W swem piśmie okólnem rozesłanem do wszystkich SMP., w sprawie organizowania zespołów konkursowych do pielęgnacji drzew owocowych i zakładania sadów, Związek Mł. Pol. podał skład zespołu konkursowego, podobnie jak do innych tematów konkursowych. Powyższy temat będzie zaliczany w pracy na osiągnięcie stopni P. R. Ten temat jest dobry ze względu, że samo przez się wymaga długoletniej z roku na rok pracy przy pielęgnowaniu drzew owocowych a przez to, będzie każdy rok zaliczany na stopnie P. R.

Przy okólniku Związku załączony został wzór zgłoszeń na drzewka owocowe. Każdy uczestnik zespołu konkursowego winien nabyć dziesięć drzewek owocowych jakkolwiek według podanych cen na drzewka — koszt dziesięciu drzewek wynosi 18 zł., to jednak jest to nakład kosztów, który niewątpliwie opłaca się. Szczególnie należy dążyć do zakładania sadów owocowych w gospodarstwach tych Druhen i Druhów, które położone są w pobliżu miast i miasteczek i stacji kolejowych, gdzie zbyt na owoce jest ułatwiony.

Nadmienia się przy tem, że podana cena drzewek owocowych obejmuje przyjazd fachowca do udzielenia wskazówek przy posadzeniu drzewek; dalsze zaś wskazówki przy pielęgnowaniu drzewek owocowych będą udzielane przy dokonywaniu lustracji.

III. **Dobrze zakończyć konkursy.** Równolegle i jednocześnie należy dążyć do należytego zakończenia konkursów rolniczych w roku bież.

Przodowniczki i przodownicy zespołów konkursowych winni zorganizować natychmiast odprawę uczestników swoich zespołów w celu:

1) Sprawdzenia posiadanej wiedzy przez każdego uczestnika zespołu konkursowego.

2) Uzupelnienia tej wiedzy.

3) Pobudzenia wszystkich uczestników zespołu konkursowego do gremjalnego udania się na wystawę konkursową w odpowiedniej formie.

4) Uświadczenia zespołu konkursowego i poszczególnych uczestników, do nadania piękna wystawie przez należyte udoskonalenie stoiska na wystawie.

Wystawa konkursowa Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej winna być wzorem piękna i praktyczności.

Od zaraz należy do tego przygotowywać się. Każde SMP. winno przygotować zawczasu sztyl stowarzyszeniowy na wystawę.

IV. **Należyte dokonanie zbiorów.** Natychmiast należy pomyśleć o należytem dokonaniu zbiorów plonów pól konkursowych. Każde SMP., każdy zespół konkursowy winny pomyśleć o zagwarantowaniu komisji zbiorów, która zechciałaby wziąć udział w zbiorach i podpisać protokoły zbiorów.

Protokoły zbiorów winny być na czas nadesłane do powiatowej Komisji P. R., względnie na ręce instruktora powiatowego S. M. P.

Te SMP., które posiadają sądy konkursowe, nie potrzebują troszczyć się o zorganizowanie komisji zbiorów, bowiem sąd konkursowy jest powołanym do stwierdzenia wysokości plonów, zebranych z pól konkursowych.

V. Zakładajcie kupy kompostowe. Zbliża się jesień. Jest możliwość zbierać w każdym gospodarstwie mniej lub więcej materiałów, nadających się tylko na kompost. Różnego rodzaju chwasty, opadłe liście z drzew, darń i wszelkie śmiecia, którego niestety, niebrak w obejściu domowym, należy gromadzić do kupy kompostowej.

Nadmienia się, że ten uczestnik konkursu, który będzie miał zapoczątkowaną chociażby kupę kompostową, będzie miał większe widoki na zdobycie stopni P. R.

Kupy kompostowe należy zakładać na powierzchni ziemi w miejscu zakrytem od oka ludzkiego i w formie kwadratów lub prostokątów u podstawy z wklęsnięciem u góry.

VI. Zawsze pamiętać o kukurydzy. Kukurydza „Wczesna Bydgoska” winna być nieustanną troską w każdym SMP.

Niepomyślne warunki w roku bież. dla rozwoju i dojrzewania kukurydzy niech nie staną się powodem zniechęcenia do jej uprawy w przyszłości.

Lato roku bieżącego w równym stopniu miało niepomyślny wpływ na rozwój niektórych innych gospodarskich roślin, a szczególnie roślin ogrodowych jak pomidory, ogórki, fasola i inne. Ziemniaki również nie dopisały. Natomiast kukurydza „Wczesna Bydgoska” jakkolwiek nie w takim stopniu jak w roku ubiegłym, lecz dojrzewa i dojrzeje.

Każde SMP. do dnia 15 października, ma nadesłać do Związku Mł. Pol. po trzy okazowe kaczany kukurydzy na wystawę związkową.

Pamiętać należy o obowiązkowym urządzeniu wystawy lokalnej kukurydzy „Wczesnej Bydgoskiej” w ognisku stowarzyszeniowym z wydaniem odpowiednich nagród.

PLAN PRACY NA M - C PAŹDZIERNIK 1933 R.

I. DZIAŁ OGÓLNO - ORGANIZACYJNY.

1. Dwa zebrania plenarne i zarządu.
2. Uregulować prenumeratę w „Ostoi” i Związku za 3-ci kwartał.
3. Opłacić składkę do Związku 1 zł. za kwartał (Uchwała Zjazdu Delegowanych).

II. DZIAŁ KULTURALNO-OŚWAITOWY.

1. Urządzić obchód „Rocznicy Sobieskiego”.
2. Wziąć czynny udział w święcie ku czci Chrystusa-Króla.
3. Sprowadzić materiał ze składnicy na oba powyższe obchody.
4. Rozpocząć pracę oświatową w „Ognisku” (głównie wspólne czytanie, wieczory dyskusyjne i t. d.).
5. Przygotowywać się do Święta Młodzieży.

III. DZIAŁ PRZYSPOBIENIA ROLNICZEGO.

1. Dokonać zbioru plonów z pól konkursowych.
2. Wysłać protokoły zbiorów do komisji powiatowych P. R. względnie do powiatowego instruktora SMP.
3. Przybyć gremjalnie na wystawę konkursową w odpowiedniej formie.
4. Zorganizować wystawę lokalną w ognisku stowarzyszeniowym.
5. Sprawdzić czy przygotowane są pólka konkursowe do pracy w roku przysłym.
6. Unawozić i zaorać z pogłębiaczem pólka konkursowe.
7. Dokonać zbioru kukurydzy „Wczesnej Bydgoskiej”.
8. Wysłać okazowe kaczany kukurydzy „Wczesnej Bydgoskiej” do Zw. Mł. Pol.
9. Zakładać kupy kompostowe.
10. Organizować zespoły konkursowe do uprawy kukurydzy „Wczesnej Bydgoskiej”.

IV. DZIAŁ W. F. i P. W.

1. W dalszym ciągu przeprowadzać ćwiczenia w myśl programu podanego w Wiadomościach A. K. za m-c lipiec i sierpień 1933 r. Nr. 6 i 7 str. 24.
2. We wrześniu wyszukać lokal lub przygotować w Ogniskach odpowiednio lokal w celu możliwości przeprowadzenia ćwiczeń gimnastycznych w lokalach zamkniętych.
3. Od października przeprowadzać ćwiczenia gimnastyczne w lokalach zamkniętych.
4. Zrobić do Ognisk stoły ping-pongowe (tenis stołowy).
5. Nadesłać niezwłocznie do Komendy Związku sprawozdanie z odbytych kursów lub obozów przez Druhów i Druchny SMP. Najlepiej by sprawozdania takie były opisywane w szczegółach przez Druchny i Druhów, którzy byli na kursach lub obozach.

ARCHIDIECEZJALNY ZWIĄZEK
TOWARZYSTW DOBROCZYNNOSCI „CARITAS“

Personalja. — Dyrektor Zarządu Archidiecezjalnego Związku Towarzystw Dobroczynności „Caritas“ p. Tadeusz Birecki, objął stałe urzędowanie w Związku i przyjmuje codziennie w godzinach od 10—14 z wyjątkiem świąt.

U stóp Tej co w Ostrej świeci Bramie

Pierwsze Triduum Eucharystyczne dla Chorych w Polsce.

Wynijdź rychło na ulice i uliczki
miasta, a ubogich i ułomnych i ślepych
sprowadź tu.

Łuk. XIV, 21.

Żyjemy w czasach, które całą ludzkość obarczyły nieznanym w dziejach ogromem nieszczęść, cierpień i niedoli. Wszyscy dziś cierpią — najwięcej może jednak chorzy, których szarpie nie tylko choroba, ale i niemożność ratowania się przez odpowiednie leczenie, które jest bardzo kosztowne i tylko nieliczni mogą sobie na nie pozwolić. Nadto najwięcej może cierpią chorzy z powodu tak bardzo dziś rozpowszechnionego zimnego odnoszenia się do nich najbliższego ich otoczenia, które nie rade mieć chorego w domu, daje mu odczuć, że ma z nim kłopot, skrępowanie — że jest kosztownym ciężarem... zapominając, że „co dziś mnie, to jutro tobie — że we wszystkim jest palec Boży — ecce digitus Dei est“.

By tym wszystkim cierpieniom, dolegliwościom i przykrościom, tej niedoli bolesnej chorych ulżyć przez pociechę, dodanie sił, otuchy i nadziei, znaleźli się dobrzy ludzie, którzy w imię Chrystusowego miłosierdzia potrafili wysiłek medycyny i higieny, opiekę szpitalną i społeczną nad chorym uzupełnić przez religję — przez zbliżenie społeczeństwa i chorych do siebie nawzajem na tle ich najgłębszych i najserdeczniejszych przeżyć religijnych w czasie specjalnego nabożeństwa t. zw. „Triduum Eucharystycznego dla Chorych“.

Przez nabożeństwa te chorych zbliża się do Eucharystji za pośrednictwem i na tle samej liturgji. Podaje się im obrzędy

zawarte w rytuale i mszale, gromadzi się ich na miejscu liturgicznym — w kościele. Msza św. dla chorych i Komunja święta, adoracja Najświętszego Sakramentu i wkładanie przez wszystkich obecnych kapłanów rąk na głowy chorych, nieszpory, procesja eucharystyczna, błogosławienie Najświętszym Sakramentem — oto trzy zasadnicze części nabożeństwa, które i na chorych i na zdrowych wywierają niezatarte wrażenie. Poza wrażeniem pozostają skutki trwałe — rozpala się miłość i wiara, wytrwałość i poświęcenie. Jezus sam przebywa w chorych i zdrowych, łączy ich w jedną kochającą rodzinę.

Chorzy należą do Eucharystji, Eucharystja należy do chorych. Wystarczy tylko wspomnieć Ewangelię i te obrazy Zbawiciela otoczonego tłumami chorych, kalek, niemocnych i sierót by przekonać się, że tak było, że takie jest pragnienie Boskiego Mistrza, że tak być powinno.

Uroczystości dla chorych organizuje i propaguje pobożny związek pod nazwą „Apostolstwo Chorych“, założony w 1925 r. przez Ks. L. J. Willenborga, proboszcza parafji Bloemendaal w diecezji Harlen w Holandji, którego głównym celem jest uczynić z chorych apostołów Królestwa Bożego — z cierpiących, smutnych i zrozpaczonych, radosnych naśladowców Boskiego Mistrza.

Błogosławieństwo Boże towarzyszyło temu dziełu, gdyż w ciągu kilku lat rozszerzyło się z Holandji na cały świat katolicki. W Polsce apostolstwo to wprowadzone zostało we Lwowie w 1930 r. przez Ks. Arcybiskupa Bolesława Twardowskiego. Erekcję tę zatwierdził Najd. Episkopat polski na ogólnokrajowym Kongresie Eucharystycznym w Poznaniu, rozszerzając działalność Apostolstwa na wszystkie diecezje polskie z generalnym Sekretarjatem we Lwowie — ul. Fredzy 3.

W Polsce mieliśmy już nabożeństwa dla chorych na Jasnej Górze, we Lwowie, w Poznaniu, Lublinie, Katowicach, w Warszawie i całym szeregu różnych miast i wsi.

Najdostojniejszy Arcypasterz Archidiecezji Wileńskiej, J. E. Ks. Arcybiskup-Metropolita Romuald Jałbrzykowski, powodowany ojcowskim uczuciem dla swoich chorych archidiecezjan, usilnie czynił starania i zabiegi, aby i ci najbardziej nieszczęśliwi w szczególniejszy sposób skorzystać mogli z przeobfitych skarbów, które Kościół święty tak hojnie rozsypuje na wiernych w tym Roku świętym z okazji Miłościwego Lata oraz powszechnego Jubileuszu dziewiętnastu stuleci odkupienia rodzaju ludz-

kiego. W tym celu Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej w Wilnie podjął się zorganizowania przez Archidiecezjalny Związek Towarzystw Dobroczynności „Caritas“ pierwszego w Polsce prawdziwego „Triduum Eucharystycznego dla Chorych“, które odbyło się w dniach 5, 6 i 7 września b. r. w Ostrej Bramie w Wilnie, na wzór podobnych trzydniowych nabożeństw dla chorych, zapoczątkowanych przez Ks. Willenborga w Holandji.

Całe duchowieństwo wileńskie wraz z Akcją Katolicką, organizacjami, instytucjami religijnymi i społecznymi, najserdeczniejszych dokładało starań, aby to pierwsze w Polsce Triduum wypadło jak najokazalej. Wszystkim bowiem, którzy przyłożyli rękę do tego dzieła zależało na tem, aby w tych trzech dniach „święta chorych“ u Ostrej Bramy zrodziło się dla cierpiących Wilnian jak najwięcej serdecznej troski, aby z doliny łez, bóleści, smutków, a tak często nawet rozpaczy — wyprowadzić ich na jasną dolinę, zalaną słońcem miłości.

W uroczystościach tych wzięło udział około 300 ciężko chorych i prawie drugie tyle słabowitych, starców, inwalidów i t. p. z Wilna i z okolicy bliższej i dalszej. Byli też chorzy z Warszawy. Tych, którzy się zgłosili badali lekarze lub specjaliści wysłannicy komitetowi, którzy orzekali czy dany chory może brać udział w nabożeństwie i jak to praktycznie uskutecznić. W czasie przewożenia i w kościele obsługiwały chorych ich rodziny, siostry zakonne, pielęgniarki i lekarze, którzy w tym celu wpisali się do komitetu.

O godzinie 8 rano dorożkami, autami, niesieni na noszach, ciągnieni na wózkach, wspierani przez bliskich i siostry szpitalne — dzieci ułomne na rękach rodziców, płyną cichą falą w jasne mury ostrobramskiego kościoła ciężko chorzy, paralitycy, kalecy bez nóg lub rąk, ociemniali... „Nawet nie wiedzieliśmy — pisze w „Słowie“ Prof. Limanowski — że po klinkach, zakamarkach, kątach bez powietrza jest tyle nieuleczalnie u nas paralityków, zostawionych na pastwę samotności, gryzących okropnych gazów myśli, które wszystko rozkładają? Że jest tyle dzieci, męczących się za niepopołnione winy, skręconych przez rachitis okropnej choroby? Że nawet wszystkiego jest tyle, że trudno będzie oddzielić zdrowych od tych chorych, przed którymi nie chce zniknąć na chwilę po brzegi wypełniony kielich cierpień?“

Z kościoła ostrobramskiego, gdzie odbywają się nabożeństwa dla chorych, usunięto część ławek. Na przodzie przed

ołtarzem wielkim, na leżakach sanitarnych przygotowano miejsca dla ciężko chorych i chorych leżących. Dalej i po bokach na fotelach, krzesłach lub w ławkach dla chorych mogących siedzieć lub nawet przy czyjejs pomocy ruszać się powoli.

„Niestety ¹⁾ — zła pogoda nie pozwala pozostać u stóp ołtarza, z którego patrzy słodkie oblicze wileńskiej Madonny. Więc gromadzą się w kościele św. Teresy, który lśni od świateł i drga od śpiewów przy dźwięku organów. I gdy kościół stał się jakimś wielkim obozowiskiem bólu, ludzkim Getszemani w obliczu Boga, a od ołtarza popłynęły sakramentalne słowa Najświętszej Ofiary, rozjarzył się cud współczującej miłości. Twarze chorych, niektóre trupiej bladości, szare, ciemne z bólu, bezsilne, nędzne, zacięte lub już obojętne, zajaśniały. Inaczej tego nazwać nie można. Zaczęły prześwieślać się blaskiem, kurcz cierpienia rozplynał się w błogim uśmiechu, w spokoju, w cichem zadowoleniu. Tu i ówdzie łzy, płaczą prawie wszyscy zdrowi, klęcząc przy swoich i obcych, sanitariuszki obyte chyba z cierpieniem, mają łzy w oczach. Koło 300 chorych leży lub siedzi, pogotowie ze środkami rzeźwiącemi czuwa, wstrzykują eter i kamforę, bo biedne serca tłuką się w osłabłych organizmach do pęknięcia.

Tu matka kilkorga dzieci z gruźlicą w bezwładnej prawej ręce podnosi paroletniego chłopczyka „żebyż choć on był zdrow“ — tam dwie dziewczynki: ułomna w bieli I-ej Komunii biedactwo, szeroko rozwartemi oczami patrzy na ten widok, obok, jak zwiędły kwiat chwieje się śliczna twaryczka 7-letniej bezwładnej gruźliczki o rękach i nogach jak cienkie lodygi. Tam po starczej twarzy łzy płyną, tu jakieś chłopaczki zajadają bułki, siedząc na pościeli, staruszki piękne jak wizje mają oczy wniebowzięte...

Nad chorym pychlają się serdecznie zdrowi, podtrzymują słabnących, jakaś dziewczyna wsparła głowę na bocznym ołtarzu i cicho ciągle płacze...

O godzinie 9-ej chór śpiewem „Ufajcie, jam zwyciężył świat...“ rozpoczyna uroczystości. J. E. Ks. Arcybiskup R. Jałbrzykowski w złocistej kapie błogosławi lektyki, nosze sanitarne i krzesła, na których umieszczono chorych, poczem w licznej asyście duchowieństwa otwiera Triduum gorącym przemówieniem, nacechowanym niezwykłą serdecznością i współczuciem dla

¹⁾ „Kurjer Wil.“ Nr. 238. H. Romer, „Dni Chrystusowe u Ostrej Bramy“.

cierpiących. Bezpośrednio po tem celebruje przy głównym ołtarzu uroczystą sumę, a w tym czasie przy wszystkich bocznych ołtarzach i w kaplicy przed cudownym obrazem odprawia się ośm Mszy św.

Po Komunii kapłańskiej wszyscy chorzy przystępują do Komunii św., której udziela sam dostojny celebrans, przyklękając przed ułożonymi na posadzce chorymi. Na ambonie gorąco przemawia i zanosi błagalne modły wielki przyjaciel chorych, Generalny Sekretarz Apostolstwa Chorych, Ks. Kanonik Michał Rękas, który na uroczystości Wileńskie specjalnie przybył ze Lwowa.

A gdy ruszyła procesja z Najświętszym Sakramentem w otoczeniu dziatwy w bieli, sypiącej kwiaty Chrystusowi-Eucharystji i obsypującej niemi chorych, stał się kościół jasny już nie od świec tylko... Na chwilę... zrobiło się oślepiająco widno, skoro serca rozwarły się wszystkie...

Uroczystości dobiegają końca. Między chorych schodzą kapłani świeccy i zakonni, składając ręce na zboląłych skroniach cierpiących z błagalnem błogosławieństwem... Śliczne jak lilijki dziewczeczki krążą wśród chorych, rozdzielając każdemu na pożegnanie wiązanki kwiatów. Trudno opisać z jaką radością i wzruszeniem chorzy przyjmowali te bukietki, całowali kwiaty i dzieci kwiaty przynoszące. Kwiatami zasłane były wszystkie ołtarze, kwiaty przynosiły grupami wycieczki szkolne aż z Święcian — z kwiatami przeszły chorym trzy dni święta dla nich urządzone... W kwiatach i słońcu opuszczali świątynię...

Przy ołtarzu kapłan celebrujący zaintonował dziękczynne *Te Deum laudamus*... Zrywa się śpiew... a potem „Boże coś Polskę...” Potężny głos organu zlewa się z kornymi westchnieniami wynoszonych chorych, którzy błagalne oczy swoje, zalane łzami radości i wdzięczności kierują ku górze — gdzie świeci i króluje Najśliczniejsza Lekarka Niebieska, Ostrobramska Maryja...

„Faktem faktów jest, żeśmy zdrowi też byli wstrząśnięci, jak ci chorzy... i że wstrząs szedł jak Eljaszowa siła w tym kościele, w którym Elizeusz przed ołtarzem podnosi serce, z którego pioruny wypadną. Że ze śpiewem i muzyką organów zaczęło się cudowne leczenie, znajdując nagle wszystko w wierze, która uzdrawia...”²⁾

²⁾ „Słowo” Nr. 244. Prof. M. Limanowski „Z powodu Triduum w Ostrej Bramie”.

Wskazówki praktyczne jak zorganizować i urządzić, „Triduum Eucharystyczne dla Chorych“ w parafji.

I. Kierownictwo duchowe Triduum.

Program, odpowiednio do warunków miejscowych, opracowuje Ks. Proboszcz. Dla pomocy w przygotowaniu planu tego nabożeństwa dla chorych i całego jego rozwoju, podajemy program „Triduum Eucharystycznego dla Chorych“, które w dniach 5, 6 i 7 września b. r. odbyło się w Ostrej Bramie w Wilnie:

Pierwsze Triduum Eucharystyczne dla Chorych w Polsce

Wilno — Ostra Brama.

Program I-ego dnia uczystości — 5 września 1933 r.

Godz. 8. — Odsłonięcie cudownego obrazu Matki Boskiej Ostrobramskiej.

1. Komitety Parafjalne dostawiają swoich chorych do kościoła św. Teresy (ostrobramskiego). Przed kaplicą zatrzymują się na chwilę aby się pomodlić przed cudownym obrazem Matki Boskiej Ostrobramskiej. Odbywa się to w skupieniu i bez zamieszania lub szmerów. Następnie chorych wnosi się do kościoła i urządza na miejscu wskazanem przez przedstawicieli „Caritas“ Ostrobramskiej, działających pod kierownictwem naczelnego lekarza Triduum, D-ra Juljana Podwińskiego i dyżurujących lekarzy.

Godz. 9. — Rozpoczęcie uroczystości śpiewem chóru „Hasło“ pod kierownictwem prof. J. Żebrowskiego.

1. Błogosławienie chorych i lektyk (łóżek, nosz sanitarnych, foteli i t. p.).

2. Przemówienie okolicznościowe J. E. Ks. Arcybiskupa Romualda Jałbrzykowskiego (otwarcie Triduum).

3. Uroczysta Msza św. — celebryje J. E. Ks. Arcybiskup Romuald Jałbrzykowski. Równocześnie czytane były Msze św., przy ołtarzach bocznych. Po Komunii kapłańskiej, rozdanie Komunii św. chorym.

4. Po Mszy św. kazanie Ks. Kanonika Michała Rękasa, generalnego Dyrektora Apostolstwa Chorych w Polsce, poczem błogosławieństwo Najświętszym Sakramentem.

Po zakończeniu I-ej części nabożeństwa, chorzy otrzymują lekarstwa, posiłek i mają chwilowy wypoczynek w sali parafjalnej, na korytarzach względnie nawet w pobliskich domach. Ciężko chorzy pozostają w kościele, gdzie posiłek i lekarstwa otrzymują. W tym czasie Najświętszy Sakrament wynosi się z kościoła do zakrystji, którą przerabia się na kaplicę.

Godz. II. — Nabożeństwa część II.

1. Wystawienie Najśw. Sakramentu, modlitwa odpustowa, krótka adoracja mówiona przez kapłana, zastosowana do uroczystości.

2. Przemówienie do chorych.

3. Wkładanie rąk na głowy chorych przez wszystkich obecnych kapłanów.

4. Nieszpory, Magnificat, Antyfona, Oracja.

5. Procesja wśród chorych, błogosławieństwo Najśw. Sakramentem każdego chorego z osobna.

W czasie nabożeństw śpiewa chór.

Około godz. 12.30 chorych odwozi się do domów. Przy przenoszeniu chorych koło kaplicy, chwilka modlitwy przed odsłoniętym cudownym obrazem Matki Boskiej Ostrobramskiej.

Dzień II — środa 6 września 1933 r.

Program nabożeństwa naogół jak dnia poprzedniego. Po wstępnem błogosławieniu chorych, następuje błogosławienie płócien dla chorych (bielizna, szarpie i t. p.) Mszę św. odprawia Ks. Wiceprezes Archidiecezjalnego Związku „Caritas“ O. Superjor Jan Rzymelka C. M. Naukę głosi Ks. Franciszek Kafarski, dyrektor Arch. Instytutu Akcji Katolickiej. W południe zaś dalsza nauka Ks. Michała Rękasa, Gen. Dyrektora Apostolstwa Chorych.

Dzień III — czwartek — 7 września 1933 r.

Program nabożeństw jak dnia I-ego. Po wstępnem błogosławieniu chorych o godz. 9-ej błogosławienie lekarstw, używanych przez chorych. Uroczystą Mszę św. celebrowuje Ks. Józef Wojczunas. Po Ewangelji nauka Ks. Dyrektora Michała Rękasa; pożegnalne przemówienie: Ks. W-Prezesa Arch. Związku „Caritas“ O. Superjor Jana Rzymelki C. M.

Po ostatniem błogosławieństwie Najświętszym Sakramentem i końcowych modłach, błogosławienie oliwy i wina, które następnie rozdają Przew. XX. Proboszczowie swoim chorym na pamiątkę dla zabrania do domów.

Na pożegnanie Ks. Kan. Michał Rękas, imieniem nieobecnego chwilowo w Wilnie, J. E. Najdostojniejszego Arcypasterza Archidiecezji Wileńskiej rozdał chorym pamiątkowe obrazki z błogosławieństwem, zaś małe dzieci bukiety kwiatów.

Dokładne objaśnienie dla każdego punktu Triduum w książce „Nabożeństwo dla chorych“ (cena 2 zł. plus przesyłka), którą można zamawiać w Sekretarjacie Arch. Instytutu Akcji Katol. w Wilnie, ul. Metropolitalna 1, względnie w Generalnym Sekretarjacie Apostolstwa Chorych na Polskę, Lwów, ul. Fredry 3.

II. Kierownictwo materialne Triduum.

Aby korzyści duchowe i religijne były jak największe, cała uroczystość musi być przygotowana jak najstaranniej i pod względem materialnym. Wszelkie zaniedbania mogą zepsuć całą uroczystość, a samych chorych narazić na wiele przykrości i zawodów.

Do osiągnięcia tego celu, znakomicie pomaga powołanie specjalnego komitetu uroczystości, do którego wchodzić prócz ks. Proboszcza, jako prezesa, przedstawiciele „Caritas“ parafjalnej, zgromadzeń zakonnych, bractw, a zwłaszcza stowarzyszeń św. Wincentego à Paulo. Do komitetu należy koniecznie zaprosić miejscowych lekarzy, felczerów i siostry szpitalne.

Przewielebni XX. Proboszczowie, organizujący „święta chorych“ zechcą dołożyć łaskawie jak najwięcej starań, aby uroczystości te od samego początku jak najstaranniej i najskrupulatniej przygotować i w tym celu:

1. Przynajmniej na miesiąc przed terminem uroczystości, ogłaszają wiernym z ambon, przez kilka z rzędu niedziel, o organizującym się „Triduum“ czy jednodniowym nabożeństwie (Święto chorych) dla chorych z jednoczesnym wezwaniem do zapisywania się chorych. Przyjmuje się zapisy tylko tych chorych, którym na to lekarz, względnie felczer pozwoli.

2. Członkowie Akcji Katolickiej, bractw, tercjarstwa, specjalnie upoważnieni przez X. Proboszcza, zbiorą dobrowolnie w parafji ofiary na pokrycie wydatków.

3. Komitet postara się przynajmniej o jednego lekarza, siostry zakonne, pielęgniarki szpitalne, ewentualnie nawet akuszerki do dyżuru w czasie nabożeństw i fachowej opieki w czasie przewożenia chorych. Kierownictwo sanitarne nad chorymi w czasie nabożeństwa musi objąć tylko lekarz, za co jest odpowiedzialny.

4. Służba kościelna przy pomocy i pod kierownictwem komitetu (lekarza) winna zająć się ogólnym porządkiem w czasie nabożeństw. Ks. Proboszcz w porozumieniu z lekarzem wyda

bilety wstępu z oznaczonymi miejscami w oznaczonej ilości w celu uniknięcia natłoku i zamieszania, a tem samem nużenia chorych. Przy chorym ma prawo pozostać jedna osoba z lekarstwem i jedzeniem. Bez biletu wstępu nikomu na nabożeństwo wchodzić nie można. Posiłek dla chorych przynoszą z domu i przygotowują rodziny.

5. Na probostwie, względnie w domu najbliższym koło kościoła, należy urządzić kuchnię, gdzieby pielęgnujący chorych mogli otrzymać gorącą wodę na herbatę, odgrzać posiłek dla chorych i t. p.

6. Obok kościoła ma być urządzone przystępne, niekrępujące miejsce na ustęp, by z tego powodu było jak najmniej zamieszania, kłopotu. Dla ciężko chorych parawan i odpowiednie naczynie winno być w pogotowiu w kościele, który w tym czasie zamieniony jest na kościół-szpital.

7. Rodziny, względnie opieka nad chorymi, zawczasu postarają się dla nich o odpowiednie leżaki, łóżka, fotele lub sienniki, aby było na czem chorego w kościele urządzić. Rzeczy te należy w przeddzień ustawić w kościele i oznaczyć kartką komitetu z nazwiskiem chorego. To samo miejsce chory zajmuje przez wszystkie dni nabożeństwa, aby z tego powodu nie było nieporozumień. Do pomocy przy dźwiganiu chorych, należy zaprosić miejscowe S. M. P.

8. Szczegółowe wskazówki we wszystkich sprawach podawać mogą jedynie lekarze.

9. Na zakończenie nabożeństwa chorzy dostaną flaszeczki z poświęconem winem i oliwą jako dar od X. Proboszcza i parafjan (Można zamawiać w Arch. Związku Tow. Dobroczynności „Caritas“ w Wilnie, w cenie 60 gr. za komplet — 1 fl. oliwy i 1 fl. wina).

10. Zaproszony, poważny kapłan np. X. Dziekan, może rozdać chorym obrazki pamiątkowe, zaś małe dzieci w bieli, (które przedtem sypały kwiaty w czasie procesji i błogosławienia każdego chorego z osobna Najświętszym Sakramentem) rozdziela wśród nich bukietki kwiatów na pożegnanie, o które powinien się postarać komitet.

Z dotychczasowej praktyki wynika, że najlepiej udają się Tridua, jeśli organizację powierzy się kilku osobom z lekarzem i pielęgniarzkami, które zgodzą się tej sprawie poświęcić trochę czasu. Strzec się należy zaniedbań, niedopatrzeń, zamieszania, bo to wszystko rozgorycza chorych, a przytem wielce szkodzi sprawie katolickiej.

Archidiecezjalny Związek Tow. Dobroczynności „Caritas“ Wilno, Metropolitalna 1, uprasza o wyczerpujące sprawozdania z przebiegu nabożeństw dla chorych po parafjach celem umieszczenia o nich artykułów w prasie, ewidencji i przesłania ich do Gen. Sekretariatu Apostolstwa Chorych.



Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

WSZELKIE MATERJAŁY

NA ŚWIĘTO

CHRYSTUSA

K R Ó L A

P O L E C A

Składnica Archid. Instyt. Akcji Katolickiej

Wilno, Metropolitalna 1. Konto P. K. O. 80 742.